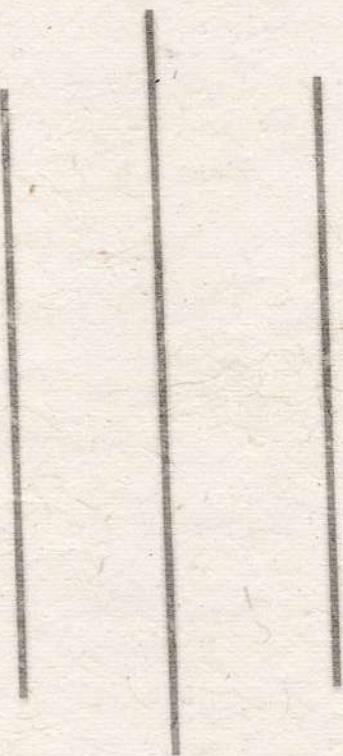

गाउँपालिका स्तरीय
बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्बद्धन सम्बन्धी कार्यविधि,
२०८०

धनौजी गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
धनौजी, धनुषा

गाँउसभा द्वारा स्वीकृत मिति : २०८० / / गते

प्रस्तावना: धनौजी गाँउपालिकाले बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको सम्मान, संरक्षण, परिपूर्ति, पालना र सम्वर्धनका लागि नेपालको संविधान तथा कानूनमा भएका व्यवस्थाहरुको कार्यान्वय गर्न तथा बालबालिकाको बचावट, संरक्षण, विकास तथा सहभागिताको अधिकार लगायत सर्वोत्तम हितको सुनिश्चितताको साथै बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्धन गर्न स्थानिय तहमा बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्वर्धन निर्माण गर्न बाञ्छनीय भएकोल, नेपालको संविधानको धारा २२६ ले दिएको अधिकार तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो कार्यविधि तयार गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम “बाल अधिकार तथा संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०” रहेको छ ।

(२) यस कार्यविधिलाई धनौजी गाँउपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको सान्दर्भिकता अनुरूप हुने गरी परिमार्जन साथ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहको कानून विधि बमोजिम आफ्नो क्षेत्र भित्रको कानूनको रूपमा जारी गरे अनुसार लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

- (क) “प्रमुख” भन्नाले धनौजी गाँउपालिकाको अध्यक्ष सम्फनुपर्छ ।
- (ख) “उप-प्रमुख” भन्नाले धनौजी गाँउपालिकाको उपाध्यक्ष सम्फनुपर्छ ।
- (ग) “ऐन” भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ भन्ने सम्फनुपर्छ ।
- (घ) “कार्यविधि” भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्वर्धन कार्यविधि, २०८० सम्फनुपर्छ ।
- (ङ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले संघिय प्रदेश वा स्थानीय कानूनमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्फनु पर्दछ । सो पदावलिले कार्यविधिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा स्थानीय तहको कार्यपालिकाले तोकेको वा तोकिए बमोजिम समेत जनाउछ ।

1. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፩)

2. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፪)

3. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፫)

4. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፬)

5. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፭)

6. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፮)

7. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፯)

8. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፱)

9. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፲)

10. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፳)

11. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፴)

12. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፵)

13. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፶)

14. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፷)

15. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፸)

16. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፹)

17. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፻)

18. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፻)

19. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፻)

20. የኢትዮጵያ ስራውን አስተዳደር የሚችልበት ቀን እና ደንብ | (፻)

5-19

1111-12-22 1111-12-22 1111-12-22

- ቤድ ከዚያ ተከተል ነው ይህንም የሚከተሉት ስልክ ነው፡፡

સાધ્ય નાથ હાર્દિક

૧૫૩

1. የኢትዮጵያ ቤት የስራ ስምምነት እና የሚከተሉ መግለጫዎች

1. የዚሁናት ማስታወሻ መካከያ
በዚህ አንቀጽ ይወጪ ተወስኑት ይችላል እና ተወስኑት ይችላል ተወስኑት ይችላል ተወስኑት ይችላል „ክፍተት” (ለ)

1. የዕለታዊት በኋላውን ተስፋዎች እና ተስፋዎች ስም ተስፋዎች

| Øhlfestet løkkeslætt heller helt „et helt“ (h)

(ग) बालबालिका माथि हुने बालश्रम, बालविवाह, यौन दुर्व्यवहार, अभिन्न खालको हिंसा (शारीरिक, मानसिक, लैङ्गिक र सामाजिक आदि), खिसीटयूरी लगायतका समस्याको रोकथाम र न्यूनीकरण गर्न वहुपक्षीय समन्वय तथा सहकार्य स्थापित गर्ने ।

४. बाल अधिकार प्रचलनकारी आधारभूत सिद्धान्त: बालबालिकाका मूलभूत मानव अधिकार तथा मौलिक स्वातन्त्र्याको सुनिश्चयस्वरूप बालबालिकासंग सम्बन्धीत कुनैपनि कार्य गर्दा बाल अधिकारसम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनमा उल्लेख भए बमोजिम देहायका सिद्धान्तहरूलाई अवलम्बन गरिनेछ ।

(क) मर्यादापूर्ण जीवनको सम्मान: बालबालिकालाई स्वतन्त्र व्यक्तिको हैसियतको प्रतिष्ठा मर्यादामा आधात नपर्ने गरी व्यवहार गर्ने र तिनको स्वतन्त्र पहिचानलाई तिनका बाबुआमा, सरक्षक वा माथवर व्यक्तिको व्यक्तित्वसंग अन्तरभूत विषयको रूपमा व्यवहार नगर्ने ।

(ख) सर्वाङ्गीण विकासको सुनिश्चितता: मानवव्यक्तिको रूपमा प्रत्येक बालबालिकामा रहेका प्रतिभा, भ्रमता र सम्भाव्यताको पूर्ण प्रस्फुटन हुन पाउने अवसर उपलब्ध गराउदै तिनको विकासको अधिकारलाई प्रचलनमा ल्याउन हरसम्भव प्रयास गर्ने ।

(ग) सहभागिता र अभिमतको सम्मान: नागरिक जीवनको तयारीको रूपमा सामाजिक र सार्वजनिक जीवनमा तिनको सहभागितालाई यथासम्भव वढि स्थान दिने गरि अवसर शृङ्जना गरिनेछ । बालबालिकाकै विषयमा गरिने कुनै पनि कार्यक्रम वा कृयाकलापमा तिनलाई अधिकाधिक सहभागि गराईने र तिनलाई प्रभाव पार्ने विषयमा निर्णय लिनुपर्दा सो विषयमा सम्बन्धीत बालबालिकालाई तिनको विचार वा अभिमत प्रकट गर्ने अवसर दिइनेछ र सो को सम्मान गर्नेछ ।

(घ) संरक्षणको सुनिश्चितता: प्रत्येक बालबालिकालाई कुनै पनि प्रकारका हिंसा, आर्थिक, सामाजिक, शारीरिक तथा यौनशोषण, भेदभाव, शारीरिक, मनोवैज्ञानिक, बौद्धिक तथा भावनात्मक दुर्व्यवहारकाट जोगाई संरक्षण सुनिश्चित गर्ने ।

५. बाल संरक्षणका आधारभूत सिद्धान्त: स्थानीय तहको क्षेत्रभित्र बालबालिकाको अधिकारको सम्मान र संरक्षण तथा परिपूर्ति गर्ने प्रयोजनमा बालअधिकारसम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनमा भए बमोजिम देहायका सिद्धान्तहरूलाई अवलम्बन गर्नेछ ।

(क) मर्यादापूर्ण व्यवहार गर्ने: प्रत्येकबालबालिकाको व्यक्तिगत सम्मान, मर्यादा तथा व्यक्तिगत गोप्यता (प्राइभेसी) खण्डित हुन नदिई व्यवहार गर्ने ।

(ख) निर्विभेदता: प्रत्येक बालबालिकालाई निज वा निजका आमाबाबु वा संरक्षकको वर्ण, जात-जाति, लिङ्ग, यौनिकता, भाषा, धर्म, उत्पत्ति, वैचारिक आस्था, क्षेत्र, सम्पत्ति, फरक भ्रमता वा अपाङ्गता, जन्म वा यस्ता अन्य कुनै पनि आधारमा भेदभाव नगर्ने र भेदभावरहित रूपमा तिनको उमेर सुहाउदो व्यवहार गर्ने ।

२८/२०८/२०२२
रामेश्वर
५

224/12

144

1955

George Wright 2000

11
1909

(四) 中華人民共和國憲法 第三章 國家機構 第二節 全國人民代表大會 第三節 全國人民代表大會常務委員會

፩. ዓለም ማረጋገጫ ተቀባዩ ነው ፡ ተከታታይ የሚከተሉት በቻ ተከታታይ የሚከተሉት በቻ

۱۴۱۷

የዚህ የሚገኘውን በፊት እንደሆነ ተከተል ተስተካክል ይችላል

ଶବ୍ଦଗୁରୁ

। ପ୍ରକାଶନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ

(١٤) **الله** **يَعْلَمُ** **مَا** **فِي** **أَرْضٍ** **وَمَا** **فِي** **سَمَاوَاتٍ**.

20112

210508112415

St. Louis

~~Salve~~

16
G. H.

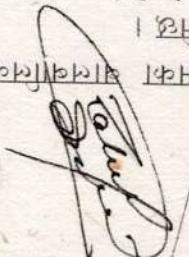
卷之三

16

በዚህ የዚሁ ተስፋይ ነው እና ይህንን ስምምነት መረጃ የሚያሳይ ይችላል

۱۰) الله يُعِزِّزُ كُلَّ مُؤْمِنٍ مَمْلُوكٍ أَوْ مَمْلُوكٍ أَوْ مَمْلُوكٍ

1. ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ
2. ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ ପାତ୍ରଙ୍କ

107

25
Sept

~~21.01.98 1123115~~

✓ Franklin
✓ John
Wright

~~General~~

✓ 40.00

110

ବ୍ୟାକ ପ୍ରକାଶକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପ୍ରକାଶନ କରିଛି ।

በተከለለ፡ ተቋ ተረጋግጧ ተፈፀሚ ተቀባዩ ተከለለ

۲ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1. զանակ ու սեղման տրյալը

। ପ୍ରତ୍ୟାମ ଶିଖିବି କହିଲା

፩ (፪) የሚከተሉት ስልክ አገልግሎት ተስተካክለ ይችላል (መሆኑን የሚከተሉት የሚከተሉት ስልክ አገልግሎት ተስተካክለ ይችላል)

। পুরুষের মতো কান্দিয়ে শীর্ষস্থানে একটি পুরুষের মতো

(c) କେବଳ ଏହାରେ ପାଇଲା ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଲା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

(b) : የኢትዮጵያ ስልጣን የሚከተሉ በቻ እና የሚከተሉ በቻ የሚከተሉ በቻ

। ପାତା କିମ୍ବା ପାତାର କିମ୍ବା ପାତାର କିମ୍ବା

6

George

210120112415

Walter

~~2000~~

113

(4) በዚህ የዕለታዊ ስልጣን እና የዕለታዊ ስልጣን እና የዕለታዊ ስልጣን እና የዕለታዊ ስልጣን

תְּמִימָנֶה אֲלֵיכֶם כִּי־בַּעֲדָתְךָ תְּמִימָנֶה

X ২৪৩২ জ়িহ

(੩) ਸਾਡੀ ਕਿਰਪਾ ਸਾਡੀ ਸਾਡੀ

1 የ ቅዱስን እና ከ ስፋት ተከራካሪ ተደርጓል ቅዱስ ተከራካሪ ተደርጓል ይችላል । ይችላል ተፈጻሚነት ተፈጻሚነት ቅዱስ ተከራካሪ ተደርጓል ይችላል । የ ቅዱስ ተፈጻሚነት ተፈጻሚነት ቅዱስ ተከራካሪ ተደርጓል ይችላል ।

1. የኢትዮጵያ ቤት አገልግሎት የሚከተሉ ስም እና ተቋማ

10
10/11/2015
28/11/2015
Amman
Jordan
Sami
Sami
Dinner
Dinner
Dinner

1. دستورات ملائكة

2. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

3. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

4. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

5. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

6. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

7. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

8. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

9. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

10. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

11. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

12. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

13. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

14. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

15. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

16. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

17. رسالة من الملك
رسالة من الملك
رسالة من الملك

11

Mr.

21/05/2012
2012/05/21

2012/05/21
21/05/2012
2012/05/21

322
322

1. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (b) በቅርቡ የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም ተብሎም ተብሎም ተብሎም ተብሎም
2. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (c)

3. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (d)

4. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (e)

5. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (f)

6. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (g)

7. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (h)

8. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (i)

9. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (j)

10. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (k)

11. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (l)

12. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (m)

13. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (n)

14. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (o)

15. የኢትዮጵያ ቴክኒካል ፈዴራል አስተዳደር የሚከተሉ ትናፍር ተብሎም ተብሎም ተብሎም
በዚህ የመሆኑ (p)

2012/05/21
2012/05/21

322

322
322

11015

144

129

20
15

St. John

20460

የተፈጻሚነት ተከተል በኋላ ከተማውን ስራውን ተስተካክለ ይችላል በዚህ በቃላይ ተስተካክለ
በዚህ በቃላይ ተስተካክለ ይችላል በኋላ ከተማውን ስራውን ተከተል ተከተል ተስተካክለ ይችላል
በዚህ በቃላይ ተስተካክለ ይችላል (k)

(2) الله يُعِزِّزُكَ بِمَا تَعْمَلُ وَيَسِّرْ لَكَ مَا تَشْتَرِي وَلَا يُؤْخِذُكَ
بِمَا تَنْهَاكَ عَنْهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُنْصُدِينَ

תְּמִימָה תְּמִימָה תְּמִימָה תְּמִימָה תְּמִימָה תְּמִימָה תְּמִימָה תְּמִימָה

1. ବ୍ୟାକ ବ୍ୟାକ କହିଲେ ବ୍ୟାକ କହିଲେ କହିଲେ କହିଲେ

卷之三

~~Salvador~~

226

116

- (ठ) बालमैत्री शासन प्रवर्धनका लिए निर्धारित सुचकहरु कायान्वयन दैव अग्रसर रही बालमैत्री वडा वा पालिका अभियानमा पालिका तथा वैडालाई निरन्तर सहयोग गर्ने,

(घ) पूर्ण साक्षर, पूर्ण खोप, पूर्ण घटना दर्ता, पूर्ण सरसफाई आदि अभियानमा पालिका, वडा तथा टोल विकास संस्थाहरुलाई सहयोग गर्ने,

(२) बालक्लब सञ्जालको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :

(क) आप्नो थेविन्ड्रका बालक्लबहरुको अभिनेख राख्ने तथा बान्नालिकाका लागि उपयोगी हुने पुस्तकालय वा सूचना केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।

(ख) आबढू बालक्लबहरुको गतिविधि सञ्चालन गर्न सञ्जाललाई वडा, पालिका तथा अन्य सहयोगी संस्थाहरुबाट प्राप्त आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(ग) बालक्लबहरुले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुमा अतिथिको रूपमा उपस्थित भई बालक्लबका अन्य साथीहरुलाई हौसला प्रदान गर्ने । तर, यस्ता किसिमका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्दा आफ्ना तथा अन्य साथीहरुको पढाइलाई असर नपर्ने गरी विदा तथा फुर्सदको दिनमा कार्यक्रम गर्न उत्प्रेरित गर्ने ।

(घ) बाल अधिकारसँग सम्बन्धित विशेष अभियान तथा कार्यहरु बालक्लबहरुमाफत प्रभावकारी रूपले सम्पन्न गर्न विभिन्न उपसमितिहरुको गठन गरी सञ्जालका पदाधिकारीहरुका बीचमा कार्यविभाजन गरी काम गर्न सकारात्मक वातावरण बनाउने ।

(ङ) पालिकाले स्थानीय स्तरमा बालबालिकाको अधिकारसँग सम्बन्धित योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र मूल्यांकनका सम्पूर्ण चरणहरुमा सञ्जालबाट प्रतिनिधित्वको माग मर्नुका साथै अन्य बालक्लबहरुको तर्फबाट आएको योजना तथा सुझावहरु समेतलाई ख्याल गर्दै सञ्जालको तर्फबाट सक्रिय सहभागिता जनाउने ।

(च) स्थानीय स्तरमा बालबालिका माथि हुने सबै किसिमका दुर्योगहार, हिंसा, हेला, हेपाइ, सामाजिक कुरीति र विभेद जस्ता बालअधिकार हननका घटना विरुद्ध बालक्लबको तर्फबाट आवश्यक पहल र पैरवी गर्ने साथै यस्ता किसिमका घटनाका विरुद्ध सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरुको ध्यान आकृष्ट गराउने, सहकार्य र समन्वय गर्ने ।

(छ) बालक्लबहरुले आयोजना गर्ने कार्यक्रमका लागि आवश्यक स्रोतहरुको खोजी गरी सञ्जालले सहयोग माग गर्ने तथा कार्यक्रम सम्पन्न गर्न अन्य निकायहरुसँग समन्वय गर्ने ।

(ज) आप्नो कार्यक्षेत्रमा सञ्चालन भएका विद्यालय भर्ना, जन्मदर्ता, बालविवाह, बालमैत्री वातावरण, खुला दिसामुक्त क्षेत्र, बालमैत्री स्थानीय शासन, विद्यालयमा भयरहित शिक्षण सिकाइको सम्बन्धमा बालबालिका सँगसँगै गर्ने अभियानहरुमा बालसञ्जालको तर्फबाट सक्रिय सहभागिता जनाउने ।

(झ) बालक्लब तथा बाल अधिकारको क्षेत्रमा कार्यरते अन्य संघसंस्था तथा सरोकारवालाहरु बीच आपसी समझदारी र समन्वयको वातावरण तयार गर्ने ।

(ज) आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका बालकलबहरूले सम्पन्न गरेका क्रियतात्मको संक्षिप्त प्रतिवेदन माग गर्ने तथा सो को अभिलेख राख्ने तथा पालिका र नगर बाल अधिकार समितिमा पेश गर्ने ।

(ट) बालकलबहरू बीच आपसी समन्वय, सहकार्य बढाउने तथा सबालहरूको सामूहिकीकरण गर्ने र एक आपसबाट सिकाईका अवसर सजृना गर्ने ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जे सुकै लेखेको भए तापनि बालकलब, बाल संस्था तथा बाल सञ्जालले देहाय बमोजिमका कार्यहरूमा सहभागि हुन वा गर्ने गराउन पाउने छैनन :-

- (क) कुनै राजनीतिक दल वा त्यसको भातृ संगठनका पक्षपोषण वा विरोध गर्ने,
- (ख) समुदायको सार्वजनिक वा निजी सम्पति दुरुपयोग तथा कसैको जीउ ज्यानमाथि क्षति पुर्याउन,
- (ग) समुदायका निश्चित जातजाति, धर्म, क्षेत्र वा पेशाकर्मी प्रति गलत भावना र दृष्टिकोण सम्प्रेषण गर्ने,
- (घ) हिसा र दुर्व्यवहार पीडित तथा प्रभावित बालबालिकाको गोपनीयता भंग हुने र पहिचान खुल्ने गतिविधिहरू गर्ने,
- (ङ) सांस्कृतिक कारण बाहेक रातको समयमा र आफ्नो विद्यालय, बालगृह वा समुदायभन्दा बाहिरगएर गरिने गतिविधि तथा कार्यकमहरूमा सहभागि हुन तर प्रतिस्पर्धा, आवासीय तालिम वा आयोजकहरूले उचित सुरक्षा प्रबन्ध गरेको अवस्थामा भने समुदाय, बालगृह वा विद्यालय भन्दा बाहिर गएर कार्यक्रम गर्ने सकिने छ ।
- (च) उचित सुरक्षाको प्रबन्ध र आवश्यक पूर्व अनुमति वेगर जिउ ज्यानमा खतरा पुग्ने साहसिक खेलहरू खेलन खेलाउन,
- (छ) बाल समूह कोष निर्माण वा आय आर्जनका लागि बालश्रम तथा कुनै पनि व्यापार, व्यवसाय गर्ने,
- (ज) सिंगो परियोजना सञ्चालन गर्न वा ठुला र लामो समयका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने,
- (झ) आर्थिक जिम्मेवारी लिई कार्यहरू गर्ने,
- (ञ) सामाजिक रूपमा अस्वीकार्य तथा नकारात्मक सामाजिक प्रभाव पार्ने कार्यहरू गर्न गराउन,
- (ट) सामाजिक शान्ति, सुव्यवस्था तथा सुरक्षामा नकारात्मक असर पर्ने देखिएमा वा अन्य उपयुक्त कारण दर्शाई नगर बाल अधिकार समितिको परामर्शमा सुरक्षा निकाय वा पालिका वा विद्यालयले रोक लगाएका कार्यहरू गर्ने गराउन ।

१७. बालकलब, संस्था वा सञ्जालका थप शर्त तथा जिम्मेवारी : (१) बालकलब, बालसंस्था वा बाल सञ्जालमा ५ वर्ष माथिका सबै उमेरसमूह, लिङ्ग, जातजाती, फरक क्षमता भएका बालबालिका लगायत स्थानीय समाज वा समुदायको विविधतालाई प्रतिविम्बित गर्ने गरी समावेशी हुनुपर्नेछ । तर बालिकाहरू वा दफा १४ बमोजिम वर्गीकृत सदस्यमात्र रहन सक्ने गरी बालकलब वा संस्था सञ्चालन गर्न वाधा पर्ने छैन ।

३८२
२०१०/११०

२०१०/११०

२०१०/११०

२०१०/११०

२०१०/११०

२०१०/११०/२१५

२०१०/११०/२

२०१०/११०/१४
मीमा

(२) बालकलब, संस्था वा सञ्जालको सदस्यता विधानमा तोकरे प्रकृयाबमोजिम योग्य बालबालिका वा निजको संस्थाले सदस्यता लिन पाउने गरी खुल्ला गर्नुपर्नेछ ।

(३) बालकलब, संस्था वा सञ्जालको नेतृत्व वा यसका कृयाकलापमा बढी भन्दा बढी बालबालिकालाई अवसर पाउने गरी सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(४) बालकलब, संस्था वा सञ्जालका पदाधिकारीले दुइ कार्यकाल भन्दा बढी पदमा निरन्तर नवसी क्रमशः अर्का बालबालिकालाई नेतृत्वको अवसर प्रदान गर्नुपर्दछ ।

(५) बालकलब, संस्था वा सञ्जालको सदस्यता लिन वा सञ्जालमा प्रतिनिधित्व गर्ने कुनै बालक वा बालिकालाई वाध्य पार्न हुदैन ।

(६) बालकलब, संस्था वा सञ्जालले आफ्ना क्लब, संस्था वा सञ्जालका सदस्यहरुको हित हुने र दीर्घकालसम्म फाइदा पुग्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

(७) बालकलब, संस्था वा सञ्जालले राजनैतिक दलका दलीय कार्यक्रममा सहभागि हुने वा त्यसको समर्थन र विरोध गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु हुदैन । तर, राजनैतिक विचारधार र दृष्टिकोणका विषयमा वौद्धिक अन्तर्कृया, वक्तृत्वकलात्मक वहस र छलफल जस्ता कार्यक्रम आयोजना वा सञ्चालन गर्न वा सोमा सहभागि हुन यस नियमले कुनै वाधा पर्ने छैन ।

(८) बालकलब, संस्था र बाल सञ्जालले आफ्नो संस्थाको आर्थिक कारोबार बालकलब वा संस्था र बाल सञ्जाल सञ्चालन गर्न सिफारिस गर्ने सम्बन्धित टोल विकास संस्था, विद्यालय, बाल गृह, खामुदायिक व्यवस्थित मरिदिनपर्नेछ । बालकलब, संस्था र बाल सञ्जाल आफैले कुनै पनि किसिमको आर्थिक कारोबार गर्नु हुदैन र अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाले बालकलब वा संस्था र बाल सञ्जाललाई आर्थिक भार पर्ने कुनै पनि दायित्व दिन वा कार्य गराउन हुदैन ।

(९) बालकलब वा संस्था र बाल सञ्जालसंग सहकार्यमा कुनै कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा गराउँदा सहकार्य गर्ने सम्बन्धित संस्थाले आर्थिक दायित्व व्यहोने गरि सञ्चालन गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(१०) बालकलब वा संस्था र बाल सञ्जालको आर्थिक पक्षको जिम्मेवारी पाएका संस्थाले सी संग सम्बन्धित आर्थिक कारोबारको नेपाल कानून बमोजिम संस्थाले राख्ने लेखाप्रणाली बमोजिम अलगै लेखा तथा अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

१८. बालकलब तथा बाल सञ्जालको स्थानीय स्तरको भेला : (१) सार्वजनिक निकाय वा संस्थाले बालबालिकाको सुरक्षा र संरक्षणको सुनिश्चितता गरि बालकलब वा संस्था र बालसञ्जालको बडा, स्थानीय तहको भेला आयोजना गर्न सकिनेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको भेलका आयोजनाले सहभागि हुने प्रत्येक बालबालिका, बालबालिकाको आमावाबु, संरक्षक वा मायवरसंग अनुमति लिई लिखित मञ्जुरीनामामा हस्ताक्षर गराउनु पर्दछ ।

342

२०१०
१०/१०/४४
१०/१०/४४

५५५
५५५
५५५

५५५
५५५
५५५

२८२४/१२
२८२४/१२

२८२४/१२
२८२४/१२

१५

(३) उपदफा (१) बमोजिमको भेला आयोजन सर्वांगी बालबालिकाले खात्र बस्ने गरि जानु पने भएमा बालबालिकालाई परिवार वा संरक्षकको जिम्मा लगाई पठाउनु पर्नेछ । तर बालिकाको हक्कमा महिलाको साथ लगाई पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ६

स्थानीय बाल अधिकार समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१९. धनौजी गाउँउपालिका बाल अधिकार समितिको गठन:

धनौजी गाउँउपालिकाले देहाय बमोजिमको अध्यक्ष र सदस्य रहने स्थानीय बाल अधिकार समिति गठन हुनेछ:-

(क)	गाउँउपालिका अध्यक्ष	-अध्यक्ष
(ख)	पालिकाले तोकेको महिला सदस्य मध्ये १ जना बडा सदस्य	-सदस्य
(ग)	पालिकाभित्रका विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरुमध्येवाट कम्तीमा १ जना	-सदस्य
(घ)	मनोपरामर्शकर्ता / बाल मनोविद	-सदस्य
(ङ)	पालिकाभित्रका चिकित्सक वा मनोचिकित्सकहरुमध्येवाट	-सदस्य
(च)	नगरपालिको बालबालिका शाखा प्रमुख, शिक्षा शाखा प्रमुख र स्वास्थ्य शाखा प्रमुख गरी ३ जना	-सदस्य
(छ)	गाउँ बाल सञ्जालले तोकेको १ जना बालिका सहित २ जना	-सदस्य
(ज)	स्थानीय प्रहरी प्रमुख, नेपाल प्रहरी	-सदस्य
(झ)	बाल अधिकार, बाल संरक्षण, बाल कल्याण, बाल न्यायका क्षेत्रमा कार्यानुभव भएका व्यक्ति वा संस्था मध्येवाट पालिकाले मनोनयन गरेका कम्तीमा १ जना महिला	-सदस्य
(ञ)	बाल कल्याण अधिकारी	-सदस्य-सचिव

उपदफा (१) को खण्ड (ख), (झ) बमोजिम मनोनित सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

२०. स्थानीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) स्थानीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) समितिको दीर्घकालीन नीति, योजना र वार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट स्वीकृत गर्ने,
- (ख) बालबालिकाको अधिकारको सम्मान, संरक्षण, प्रवर्धन र परिपूर्तिको लागि आवश्यक स्थानीय नीति, कानून, योजना, कार्यक्रम र संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गर्न स्थानीय तहलाई सुभाव दिने,
- (ग) धनौजी गाउँउपालिकाद्वारा सञ्चालित बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा समीक्षा गरी सुभाव दिने,

- (घ) धनौजी गाउपालिकाभित्र हुन सक्ने बाल्निधारा, बालश्रम, शारीरिक तथा मानसिक पीडा, अपांगताको कारण हुने हिंसा तथा बाल यौन दुर्व्यवहार जस्ता सबै प्रकारका बाल हिंसाको रोकथाम, निपेघ र नियन्त्रण तथा सडक बोलबालिकाको उद्धार, पुनःस्थापना, संरक्षण र व्यवस्थापनमा समन्वय, सहयोग र सहजीकरण गर्ने,
- (ङ) धनौजी गाउपालिकाभित्रका बडा, विद्यालय आदि संरचनालाई बालमैत्री, अपांगतामैत्री बनाउन आवश्यक मापदण्ड तर्जुमा गर्ने गराउने,
- (च) बालमैत्री स्थानीय शासनको अबलम्बनका साथै बालमैत्री, अपांगतामैत्री बडा तथा पालिका घोषणाको नेतृत्व लिने,
- (छ) बाल अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्धन गर्ने सम्बन्धमा सरोकारबालाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने गराउने,
- (ज) धनौजी गाउपालिकामा एक आर्थिक वर्षमा बालबालिका सम्बन्धी भए गरेका कार्यहरू र बालबालिका तथा बाल अधिकारको अवस्था समेट्ने गरी बालबालिका सम्बन्धी स्थानीय वार्षिक प्रतिवेदन स्थानीय कार्यपालिकाको स्वीकृति लिई प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको दुई महिनाभित्र सार्वजनिक गर्ने, वेवसाइटमा राख्ने, समिति तथा स्थानीय तहमा सुरक्षित राख्ने र सोको एक एक प्रति प्रदेश समिति, प्रदेश मन्त्रालय, परिषद् र मन्त्रालयमा पठाउने,
- (झ) बालबालिका सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क विवरण संकलन, अभिलेखीकरण तथा सूचना प्रणालीको विकास, सञ्चालन, व्यवस्थापन र सुदृढीकरणमा सहयोग गर्ने,
- (ञ) समितिको सचिवालय, जनशक्ति र आर्थिक स्रोत साधनको व्यवस्था मिलाउने, परिचालन गर्ने, तारीखिं दिन तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने समन्वय र सहयोग गर्ने,
- (ट) स्थानीय तह मार्फत नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई बाल संरक्षण तथा बाल अधिकार प्रवर्धनका लागि द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय विकास साम्रेदार एवम् अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त सहायताबाट आवश्यकतानुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (ठ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र धनौजी गाउपालिकाको स्वीकृत योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुकूल प्राथमिकता निर्धारण गरी बाल संरक्षण तथा बाल अधिकार प्रवर्धनका लागि विशेष राष्ट्रिय अभियान सञ्चालनमा सहयोग गर्ने,
- (इ) स्थानीय तहमा बालबालिका खोजतलास केन्द्र १०४ तथा बाल हेल्पलाइन १०९८ सेवा अभिवृद्धिमा समन्वय, सहयोग र सहजीकरण गर्ने,
- (इ) धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिन दिन चाहने दम्पत्ति तथा व्यक्तिलाई समितिमा सूचिकृत गरी आन्तरिक धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिन दिने व्यवस्थालाई सहजीकरण गर्ने,
- (ण) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा अनाथ बालबालिकालाई धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिन दिन, संरक्षक र माथवर नियुक्त गर्न स्थानीय तह र अदालतलाई सहयोग गर्ने,
- (त) ऐन, प्रचलित कानून तथा मापदण्ड बमोजिम सञ्चालन हुन नसकेका बाल गृह, बाल सुधार गृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्र, पुनःस्थापना केन्द्र तथा सामाजिकीकरण केन्द्र बन्द तथा कारबाही गर्न सुभाव तथा प्रतिवेदन सहित मन्त्रालयमा सिफारिस गर्ने,

- (थ) धनौर्जी गाँउपालिकाभित्र हुन सक्ने बाल, पहिरा, हुरी बतास, शीतलहर र जागो जस्तो प्राकृतिक प्रकोप, मानवबाट सिर्जित संकट तथा कोरोना र इन्प्लूज्जा जस्तो महामारीबाट बालबालिकाको तत्काल आकस्मिक उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
- (द) धनौर्जी गाँउपालिकाभित्र सञ्चालित बाल गृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्र, पुनःस्थापना केन्द्र लगायतमा आश्रित बालबालिकाको समग्र स्थिति र उपलब्ध सेवाको गुणस्तर तथा प्रभावकारिताका सम्बन्धमा अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा प्राप्त विवरण सहित देहायका कुराहरुको समेत जाँचवुभ गरी सोको एक एक प्रति वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको दुई महिनाभित्र प्रदेश समिति, प्रदेश मन्त्रालय, परिषद र मन्त्रालयमा पठाउने,
- (१) बालबालिकाको वैयक्तिक विवरण अद्यावधिक गरी राखेको छ वा छैन,
 - (२) बालबालिकालाई नियमित रूपमा शिक्षा तथा तालीम प्रदान गरिएको छ वा छैन,
 - (३) बालकलब गठन गरी बालबालिकालाई खेलकूद, मनोरञ्जन तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम लगायतका बाल सहभागिता जस्ता अन्य क्रियाकलापमा संलग्न गराइएको छ वा छैन,
 - (४) बालबालिकालाई ऐन, प्रचलित कानून तथा मापदण्ड बमोजिमको सुविधा प्रदान गरिएको छ वा छैन,
 - (५) बाल गृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्र, पुनःस्थापना केन्द्र तथा सामाजिकीकरण केन्द्रमा बालमैत्री व्यवहार तथा वातावरण कायम गरिएको छ वा छैन,
 - (६) बाल गृहमा आश्रित बालबालिका वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्थाको प्रार्थमिकता अनुसार अन्तिम विकल्पको रूपमा बाल कल्याण अधिकारबाट व्यवस्था मिलाई राखिएको छ वा छैन,
 - (७) व्यवस्थापन पक्ष तथा बालबालिकाले ऐन, प्रचलित कानून वा मापदण्डको पालन गर्नु पर्ने कुराहरु पालन गरेको छ वा छैन,
 - (८) उपलब्ध स्रोत साधनलाई मध्य नजर गरि बालबालिकाको सर्वोत्तम हितलाई ध्यान दिएको छ वा छैन,
 - (९) बाल संरक्षण मापदण्ड निर्माण गरी लागू गरिएको छ वा छैन।
- (२) समितिले उपदफा (१) बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार आवश्यकता अनुसार बाल कल्याण अधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

२१. स्थानीय बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था: बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (१) समितिको बैठक कम्तीमा वर्षको चार पटक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।
- (२) अध्यक्षको निर्देशनमा समितिको बैठक सदस्य-सचिवले बोलाउनेछ।
- (३) सदस्य-सचिवले समितिको बैठक बस्ने सूचना सहित बैठकमा छलफल हुने विषयहरुको सूची तीन दिन अगावै समितिका सदस्यहरुलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- (४) समितिमा तत्काल कायम रहेका सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरूले आफू मध्येवाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- (६) बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ । मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।
- (७) समितिको बैठकको निर्णय समितिको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।
- (८) समितिको बैठक तथा सञ्चालन खर्च स्थानीय तहको नियमानुसार हुनेछ ।
- (९) बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२२. उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्ने:-

- (१) समितिले आफूले गर्नु पर्ने कुनै काम सुचारु रूपले सञ्चालन गर्नको निमित्त बाल विशेषज्ञ वा विज्ञ, बाल मनोविज्ञ, मनोपरामर्शकर्ता, समाजसेवी, सामाजिक कार्यकर्ता, शिक्षक, चिकित्सक, बालकलबका प्रतिनिधि, सामाजिक परिचालक तथा बाल अधिकारकमीहरू मध्ये आवश्यकतानुसार समावेश हुने गरी निश्चित अवधिका लागि बढीमा तीन सदस्यीय उपसमिति वा कार्यटोली गठन गरी परिचालन गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमिति वा कार्य टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार, कार्य प्रकृति अनुसार काममा खटिए वा काम गरे वापत टोली वा सदस्यले पाउने भत्ता वा पारिश्रमिक वा सेवा सुविधा तथा अन्य कार्यविधि स्थानीय तहको प्रचलित नियमानुसार समितिले तोकी दिए बमोजिम हुनेछ ।

२३. वडास्तरीय बाल अधिकार समिति: धनौजी गाँउपालिकाले देहाय बमोजिमका अध्यक्ष र सदस्य रहने गरी वडास्तरीय बाल अधिकार समिति गठन गर्न सक्नेछ :-

(क)	सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष	-अध्यक्ष
(ख)	वडाले तोकेको महिला सदस्य मध्ये १ जना	-सदस्य
(ग)	वडाभित्रका विद्यालयका प्रधानाध्यापक वा निजले तोकेको फोकल शिक्षकमध्येवाट बढिमा १ जना	-सदस्य
(घ)	वडा स्तरीय बाल सञ्चालले तोकेको १ जना बालिका सहित २ जना	-सदस्य
(ङ)	वडा प्रहरी प्रमुख, नेपाल प्रहरी	-सदस्य
(च)	मनोपरामर्शकर्ता / बालमनोविज्ञ, बालअधिकार बाल न्यायका कार्यानुभवी व्यक्तिमध्येवाट अध्यक्षले मनोनयन गरेका बढिमा २ जना	-सदस्य
(छ)	वडा सचिव	-सदस्य-सचिव

G-15/2012

(२) मनोनित सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

(३) समितिले आवश्यकता अनुसार समितिको सदस्य नरहेका वडा सदस्य, वडास्थित विद्यायलय व्यवस्थापन समिति, अपांगतासंग कार्य गर्ने संस्थाको प्रतिनिधि वा संघसंस्थाका प्रतिनिधिलाई बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

२४. वडास्तरीय बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : वडास्तरीय बालअधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) वडावाट प्रस्तावित हुने बालबालिका र बाल अधिकार सम्बन्धी योजना, नीति र कार्यक्रमहरूको बाल अधिकारमा आधारित सहभागितामूलक ढंगवाट निर्माण गर्ने ।

(ख) वडा तहमा बाल अधिकारका सचेतना, प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गराउने ।

(ग) वडालाई बालमैत्री बनाउने सिङ्गो प्रक्रियाको नेतृत्व लिने ।

(घ) वडा तहमा बाल अधिकारको अवस्था अनुगमन तथा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने ।

(ङ) बालबालिकाको सम्बन्धमा प्राप्त उज्जीरहरूको संकलन गर्ने र रायसहित न्यायिक समितिमा पठाउने

(च) बालबालिकासंग परामर्श तथा छलफल कार्यक्रम गर्ने गराउने

(छ) वडास्तरमा बालश्रम, बालविवाह, बेचविखन, ओसारपसार, बालबालिकाविरुद्ध हुने हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण अन्त्यका लागि बाल संरक्षण मापदण्ड तजुमा गरी कार्यान्त्यन गर्ने ।

(ज) सार्वजनिक सुनुवाइका समयमा स्थानीय तहवाट सम्पन्न भएका बाल अधिकारका कार्यहरूको प्रगति विवरण सार्वजनिक गर्ने

(झ) वडा तहमा बाल अधिकारका लागि कार्यरत सरकारी निकाय, संघसंस्था, परियोजना तथा सेवाहरूको नक्सांकन गर्ने ।

(ञ) बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बोधनका लागि बहुपक्षीय निकायहरूसंग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।

(ट) वडामा रहेका बालक्लब, सञ्जाल, समूहको सूची तयार गरी स्थानीय बाल अधिकार समितिमा पेश गर्ने ।

(ठ) वडामा सञ्चालित बालगृह, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्रहरूको अनुगमन गरी स्थानीय बाल अधिकार समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

२५. वडा बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था: वडा बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ:-

(१) समितिको बैठक कर्तीमा वर्षको चार पटक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।

(२) अध्यक्षको निर्देशनमा समितिको बैठक सदस्य-सचिवले बोलाउनेछ ।

- (३) सदस्य-सचिवल समितिका बैठक वस्ते सूचना सहित बैठकमा छलफल हुने विषयहरूको सूची तीन दिन अगावै समितिका सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) समितिमा तत्काल कायमे उहेका सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरूले आफू मध्येवाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- (६) बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूको वहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ । मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।
- (७) समितिको बैठकको निर्णय समितिको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।
- (८) समितिको बैठक तथा सञ्चालन खर्च स्थानीय तहको नियमानुसार हुनेछ ।
- (९) बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ७

बाल कल्याण अधिकारी

२६. बाल कल्याण अधिकारीको नियुक्ति: (१) पालिकाले ऐनको दफा ६१ को उपदफा (१) बमोजिम हुने गरी एकजना बाल कल्याण अधिकारी महिला तथा बाल वालिका शाखा प्रमुख हुनेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम बाल कल्याण अधिकारीको नियुक्ति नभएसम्म धनौजी गाउँउपालिकाले महिला तथा बालवालिका शाखा प्रमुख वा अधिकृत स्तरको अन्य कुनै कमचारीलाई बाल कल्याण अधिकारी तोक्न सक्नेछ ।
३. उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त वा उपदफा (२) अन्तर्गत तोकिएको बाल कल्याण अधिकारीले स्थानीय बाल अधिकार समितिको सदस्य सचिवको रूपमा काम गर्नेछ ।
२७. बाल कल्याण अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार: बाल कल्याण अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) बाल अधिकार समितिको निर्णय एवम् निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने ।
- (ख) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट स्वीकृत नीति र योजना अनुरूप समितिको वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने धनौजी गाउँउपालिका र बाल अधिकार समितिलाई आवश्यक सहयोग गर्ने एवम् कार्य सम्पादनको प्रगति प्रतिवेदन समितिको बैठकमा पेश गर्ने ।
- (ग) धनौजी गाउँउपालिकाभित्र स्थायी तथा अस्थायी रूपमा बसोबास गर्ने सबै बालवालिकाले प्राप्त गर्नुपर्ने हेरचाह, स्वास्थ्य, शिक्षा, संरक्षण तथा सहभागिताको अवस्था सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, अध्यावधिक र विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- (घ) धनौजी गाउँउपालिकाभित्र जोखिममा परेका, विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका, वैकल्पिक हेरचाहको आवश्यकता भएका तथा कसूरबाट पीडित बालवालिकाको तत्काल उद्धार,

मनोसामाजिक परामर्श, उपचार, अस्थायी संरक्षण, आमाबाबुलाई पारिवारिक सहयोग, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा वैकल्पिक स्याहार लगायतका कार्य गर्ने ।

- (३) खण्ड (घ) बमोजिमका कार्य गर्ने कार्ययोजना तयार गरि नगर बाल अधिकार समिति समझ स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने र स्वीकृत कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने ।
- (च) आन्तरिक तथा अन्तरदेशीय धर्मपुत्र/धर्मपुत्रीका रूपमा जान योग्य आफ्नो भौगोलिक क्षेत्रभित्र स्थायी ठेगाना भएका बालबालिकाको विवरण स्थानीय तहवाट स्वीकृत गराई राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषदमा उपलब्ध गराउने ।
- (छ) बालबालिका विरुद्धको कसूरको अनुसन्धान प्रक्रियामा पीडित तथा कानूनको विवादमा परेका बालबालिकाको अस्थायी तथा पारिवारिक संरक्षणका लागि प्रहरी कार्यालय तथा अदालतलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- (ज) ऐनको दफा ४९ बमोजिम धनौजी गाउँउपालिकाभित्र भएको वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था, पुनर्स्थापना केन्द्र, अस्थायी संरक्षण सेवा, निर्गारानी कक्ष, तथा बालबालिकालाई शैक्षिक प्रयोजनका लागि राखिएका मठ, गुरुकूल, गुम्बा, मदरसा, चर्च जस्ता आवासीय गृहको नियमित अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन बालअधिकार समिति तथा अन्य सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने ।
- (झ) धनौजी गाउँउपालिकामा भएका बालअधिकार उल्लंघनका घटनामा बालबालिकाको तत्काल उद्धार, राहत, संरक्षण र घटना व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- (ञ) मुलुकी देवानी सहिता, २०७४ बमोजिम बालबालिकाको संरक्षक वा माथवर नियुक्तिका लागि अदालतमा निवेदन दिने ।
- (ट) बालबालिकाको लागि वैकल्पिक हेरचाहको उपलब्धताको प्रतिवेदन अदालतले माग गरेको अवस्थामा पेश गर्ने ।
- (ठ) वैकल्पिक हेरचाहमा राखिएका बालबालिकाको जन्मदर्ता गर्न, नागरिकता बनाउन र निजको चल अचल सम्पत्तिको अभिलेख राखी संरक्षण गर्न सम्बन्धित निकायमा सहजीकरण तथा सिफारिस गर्ने ।
- (ड) बालबालिकाको गोपनियताको हक्को उल्लंघन नहुने गरी खण्ड (ग), (झ), (ञ) र प्रचलित कानून बमोजिम प्रकाशित गर्नुपर्ने सूचना समेतको प्रतिवेदन धनौजी गाउँउपालिका बाल अधिकार समितिको स्वीकृतिमा प्रकाशन गर्ने र सोको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको साठी दिनभित्र प्रदेश बाल अधिकार समिति र राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषदमा पेश गर्ने ।
- (ढ) धनौजी गाउँउपालिकाको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा बालबालिकाका विपयलाई प्राथमिकता दिन पहल गर्ने ।
- (ण) समितिबाट प्रत्यायोजित अन्य काम गर्ने गराउने ।

परिच्छेद ८

बाल मनोविज्ञ / मनोपरामर्शकर्ता, समाजसेवी तथा सेवा प्रदायक निकाय सम्बन्धी

व्यवस्था

२८. समाजसेवी, मनोपरामर्शकर्ता / बाल मनोविज्ञको सूचीकरण तथा नियुक्ति: (१) स्थानयि तहका क्षेत्रभित्र समाजसेवी तथा मनोपरामर्शकर्ता / बालमनोविज्ञको रूपमा काम गर्ने चाहने व्यक्तिले स्थानीय बाल अधिकार समिति समक्ष आफ्नो साम सूचीकृत गराउनुपर्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम समाजसेवी तथा मनोपरामर्शकर्ता / मनोविज्ञलाई सूचीकृत गर्नका निमित्त स्थानीय बाल अधिकार समितिले आवश्यक कागजात तथा विवरण खुलाई सूचना जारी गर्नेछ ।
३. समाजसेवी तथा मनोपरामर्शकर्ता / बाल मनोविज्ञको रूपमा काम गर्ने इच्छुक व्यक्तिले सूचनामा तोकिए बमोजिमका कागजात तथा व्यक्तिगत विवरण सहित नगर बाल अधिकार समितिमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
४. उपदफा (३) बमोजिमको निवेदन तथा कागजातको जाँचबुझ बाट तोकिएको न्यूनतम योग्यता पुरोका निवेदकहरूलाई समाजसेवी वा मनोपरामर्शकर्ता / बाल मनोविज्ञका रूपमा सूचीकृत गरी स्थानीय बाल अधिकार समितिले सोको सूचना प्रकाशन गर्नेछ ।
५. सुचिकृत समाजसेवी र मनोपरामर्शकर्ता / बाल मनोविज्ञमध्येबाट सम्बन्धित क्षेत्रमा काम गर्ने समाजसेवी र मनोपरामर्शकर्ता / बालमनोविज्ञको छनौट र नियुक्तिको प्रक्रिया, निजको काम, कर्तव्य, अधिकार, पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा स्थानीय बाल अधिकार समितिको सिफारिसमा पालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
६. नियुक्त हुने समाजसेवी र मनोपरामर्शकर्ता / बालमनोविज्ञको पारिश्रमिक पालिकाले व्यवस्था गर्नेछ ।

२९. सेवाप्रदायकको नक्साङ्कन तथा सूचीकरण:

- (१) धनौजी गाउँपालिकामा रही बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनमा काम गर्ने संस्थाहरूलाई पालिकाले सूचीकृत गर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) सूचीकृत हुन संस्थाहरूले स्थानीय बाल अधिकार समितिमा आवश्यक कागजात तथा विवरणसाथ निवेदन गर्नेछन ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको निवेदन तथा कागजातको जाँचबुझ स्थानीय बाल अधिकार समितिले तोकेको योग्यता पुरोका निवेदकहरूलाई सेवा प्रदायक निकायको रूपमा नगर बाल अधिकार समितिले सूचीकृत गरेको सूचना प्रकाशन गर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम सूचीकृत भएका निकायलाई समितिले आवश्यक परेको बेलामा सम्भौता गरी सेवा प्रवाहको अवसर प्रदान गर्नेछ ।

23
सुनील
२१ अक्टूबर २०८१

परिच्छेद ९

बाल कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

३०. बालकोषः (१) विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका तथा जोखिममा परेका तथा हिंसा पीडित बालबालिकाको सहयोगार्थ धनौजी गाउँउपालिकामा एक बाल कोष रहनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको बालकोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहनेछन्-

- (क) धनौजी गाउँउपालिकाबाट वार्षिक रूपमा विनियोजित बजेट
- (ख) संघसंस्थाबाट प्राप्त हुने सहायता
- (ग) निजी व्यवसाय तथा व्यक्तिहरूबाट प्राप्त हुने आर्थिक सहायता
- (घ) स्थानीय न्यायिक समितिबाट बाल अधिकार प्रचलन गराउने सिलसिलामा बालबालिकाविरुद्ध भएको उल्लंघन वापत व्यक्तिलाई गरिएको जरिवाना रकम
- (ङ) बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम
- (च) अन्य तोकिएका आमदानी

३१. कोष सञ्चालक समिति: (१) धनौजी गाउँउपालिकामा बाल कोष सञ्चालनका लागि देहाय बमोजिमको संयोजक र सदस्य रहेको एक बाल कोष सञ्चालक समिति रहनेछ-

(क) अध्यक्ष, नगर बाल अधिकार समिति	- संयोजक
(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
(ग) लेखा प्रमुख	- सदस्य
(घ) नगर बाल अधिकार समितिका सदस्य मध्ये समितिले तोकेको १ जना	- सदस्य
(ङ) बाल कल्याण अधिकारी	- सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठकमा आवश्यकतानुसार सम्बन्धित सरोकारबालालाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

३२. बाल कोष सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: बाल कोष सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ-

(क) तत्कालीन समयमा धनौजी गाउँउपालिकाभित्र आपतकालीन अवस्थामा रहेका बालबालिकाको उद्धार सरक्षणका लागि स्थापना भै सञ्चालनमा रहेको नगर बालसंरक्षण समिति, गाउँ बालसंरक्षण

समिति र वडा बालसंरक्षण समितिका नाममा रहेको गाले उद्धार कोपको नाममा रहेको सबै कोप रकम खोजी गरी यस कार्यविधि वमोजिम वनेको बाल कायमा जम्मा गर्ने, गराउने,

- (ख) जोखिम अवस्थामा रहेका र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको उद्धार गर्ने, स्वास्थ्योपचार गर्ने, पुनर्स्थापना गर्ने तथा त्यस्ता बालबालिकालाई राहत दिने सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
- (ग) कुनै बालबालिका जोखिम अवस्थामा भए वा नभएको निर्धारण गर्ने,
- (घ) स्वीकृत कार्यक्रमको लागि कोप परिचालन गर्ने वा गराउने,
- (ङ) स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
- (च) जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिकालाई राहत स्वरूप दिइने रकमको मापदण्ड बनाई लागू गर्ने,
- (छ) जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिका सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने वा गराउने,
- (ज) समितिवाट गरिने कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने वा गराउने,
- (झ) बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थासँग सम्बन्ध गर्ने,
- (ञ) कोप वृद्धिको लागि स्रोतको खोजी गर्ने,
- (ट) जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिकासम्बन्धी अन्य काम गर्ने वा गराउने।

३३. बाल कोप सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था: समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था देहाय वमोजिम कायम गरिएको छ:-

- (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ।
- (२) समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।
- (३) समितिको बैठक बस्नुभन्दा कम्तीमा चौबीस घण्टा अगावै समितिको सदस्य-सचिवले, बैठकमा छलफल हुने कार्यसूची सहितको सूचना सबै सदस्यहरूलाई दिनु पर्नेछ।
- (४) समितिको दुई तिहाई सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।
- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा समितिका उपस्थित सदस्यहरूले आफूमध्येवाट छानेको सदस्यले गर्नेछ।
- (६) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।
- (७) समितिको निर्णय समितिको सदस्य-सचिवले प्रमाणित गरि राख्नेछ।

- (८) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि से समिति आफैले निर्धारण गरे बमाजिम हुनेछ ।
- (९) जोखिममा रहेका बालबालिकाको आकस्मिक उद्धार तथा पुनर्स्थापना गर्नु पर्ने अवस्था भएमा समितिको संयोजक र सदस्य सचिवको आपसी सहमतिले आवश्यक हुने रकम निकासा खर्च गर्ने सक्नेछन् । तर सो खर्च रकम समितिको बैठकबाट अनुमोदन गर्नु पर्नेछ ।
३४. कोषको प्रयोग प्रयोजन: (१) बाल कोषको प्रयोग देहाय बमाजिमको प्रयोजनको लागि गर्न सकिनेछ:-

- (क) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा आपतकालीन अवस्थामा रहेका बालबालिकाको उद्धार गर्न,
- (ख) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा आपतकालीन अवस्थामा रहेका बालबालिकाकालाई राहत, अस्थायी संरक्षण सेवा, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा पुनर्स्थापना, मनोसामाजिक मनोपरामर्श स्वास्थ्य उपचार, कानूनी उपचार, छात्रवृत्ति जस्ता सेवा प्रदान गर्न,
- (ग) बालबालिकाको हकहित सम्बन्धमा कोष सञ्चालक समितिले तोके बमाजिमको अन्य काम गर्न गराउने,
- (२) बालकोषबाट गरिने बालबालिकाको सहयोगका लागि कोष सञ्चालक समितिले तोके बमाजिमको कागजात पेश गर्नुपर्नेछ ।

३५. बालकोषको खर्चका सीमा: (१) बाल कोषको रकम देहायका अवस्थामा कोष सञ्चालक समितिको निर्णयबाट खर्च गर्न सकिनेछ:

- (क) हिंसा पीडित बालबालिकालाई अधिकतम रु. १० हजार सम्मको घर फिर्ती तथा स्वास्थ्य उपचार सेवाका लागि
- (ख) हिंसा पीडित बालबालिकाको न्यायका लागि अस्थायी आवास, मनोविमर्श, यातायात तथा कानूनी सहायतामा लाग्ने खर्च अधिकतम रु. २५ हजार सम्म
- (ग) जोखिममा रहेका बालबालिकाका लागि तत्काल राहत, शैक्षिक वृत्ति, स्वास्थ्य सेवा एवम सामाजिक संरक्षणवापत अधिकतम प्रति बालबालिका रु. ५ हजार सम्म
- (घ) विशेष परिस्थितिमा बालबालिकाको संरक्षणका लागि सहयोग रकमको सीमा कोष सञ्चालक समितिको निर्धारण गरे बमाजिम हुनेछ ।
- (२) बाल कोषको रकम तालिम, गोष्ठी, बैठक भत्ता, भ्रमण तथा अनुगमन एवम प्रशासनिक कार्य सचेतनाका कार्यक्रममा खर्च गर्न पाइने छैन ।

३६. कोषको खाता सञ्चालन:

१. कोषको रकम समितिको निर्णयले कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको सहकारीमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजत प्राप्त पायक पर्ने क वर्गको बैंकमा वा नेपाल सरकारबाट वित्तीय कारोबार गर्ने अनुमति प्राप्त सहकारीमा खाता खोली सञ्चालन गरिनेछ।
२. उपदफा (१) बमोजिमको खाता सञ्चालनका लागि धनौजी गाँउपालिकाको हकमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतमा सञ्चालन गरिनेछ।
३. प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएपनि कोषको रकम खर्च नभइ आर्थिक वर्षको अन्त्यमा वाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फिज हुने छैन।

३७. कोषको लेखा र लेखा परीक्षण:

१. कोषको आय व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ।
२. कोषको लेखा परीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ।

परिच्छेद-१०

विविध

३८. स्रोतको व्यवस्थापन: धनौजी गाँउपालिका तथा बडाले बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्वर्धन कार्य सञ्चालन गर्न योजना निर्माण गरि सो योजनाको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट तथा स्रोतको व्यवस्थापन गर्नेछ।

३९. प्रोत्साहन पुरस्कारको व्यवस्था: बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्वर्धन कार्यमा उल्लेखनीय योगदान दिने व्यक्ति, बालकलब, सञ्जाल तथा संघसंस्थालाई पालिकाले पुरस्कार दिन वा संघसंस्थालाई आर्थिक सहयोग प्रदान गर्न सक्नेछ।

४०. कार्यविधिको व्याख्या गर्ने वा वाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: कार्यविधिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै द्विविधा हुन गएमा सोको व्याख्या वा वाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार धनौजी गाँउपालिकालाई हुनेछ।

४१. संसोधन गर्न सकिने: यस कार्यविधिलाई नगर सभाले आवश्यक संसोधन गर्न सक्नेछ।

४२. खारेजी र बचाउ: यो कार्यविधि बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनसंग वाभिन गएमा बाभिएको हदसम्म यो कार्यविधि अमान्य हुनेछन् र नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनमा लेखिएको कुराहरू मान्य हुनेछ।

४३. यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिने: धनौजी गाँउपालिकाले यो कार्यविधि लागु हुनुभन्दा अघि गरेका बालबालिका सम्बन्धी कार्यहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ। यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका प्रक्रियाहरू अबलम्बन गर्दा बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार

तथा प्रदेश सरकारका कानूनमा भएको बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्धन प्रायोगिकहरू अबलम्बन गर्ने कुनै बाधा पनेछैन ।

४४. धनौजी गाउँपालिकाले बाल सहभागिता प्रवर्धनका नाममा व्यक्ति, संस्था वा सार्वजनिक निकायले देहायका कार्यहरू गर्नमा रोक लगाउनेछः

- (क) बालबालिकाको अध्ययनमा नियमित रूपमा बाधा तथा अवरोध पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने वा सहभागी गराइनेछैन ।
- (ख) बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक, संवेगात्मक, आध्यात्मिक, आमाजिक विकासमा असर पुयाउने खालका कुनै पनि गतिविधि वा कार्यमा बालबालिकालाई संलग्न गराउने कार्यमा रोक लगाउनेछ ।
- (ग) बालबालिकालाई आमावाबु, संरक्षक, विद्यालय लगायत कुनै पनि सरकारी निकाय वा गैरसरकारी संस्थाले बालबालिकाको हित विपरित च्याली, जुलुस, सभा आदिमा सहभागी गराउने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- (घ) विद्यालय लैंगायतका सरकारी निकाय वा गैरसरकारी संस्थाले कानून वा विधान बमोजिम आफूले गर्नुपर्ने काम बालबालिका वा बालकलब वा संस्था वा तिनको सञ्जाल मार्फत गराउने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- (ड) परम्परागत हानिकारक अभ्यास गर्न वा सो अभ्यासमा सहभागी गराउने कार्यलाई निषेध गरिनेछ ।

अनुसूची १

यो संविधान र मौलिक हक कार्यान्वयन गर्ने सङ्घीय एनहरूले निर्धारण गरेका बालवालिकाका हकमा आकर्षित हुने सारबाट कानूनद्वारा किटान भएका बालअधिकारहरूको कोटीकृत सूची हो । बाल अधिकारको प्रचलनका लागि भए गरेका सबै सरकारी तथा गैरसरकारी सेवाप्रदायका सेवाप्रवाहवाट भएका क्रियाकलापको मझेयात्मक र प्रकारगत तथ्याइकलाई विविधीकृत गरी पक्कीकृत रूपमा राख्न स्थानीय बाल अधिकार समितिले यसको अभिलेख तथ्यापन गर्न सकेक्छन् । यहाँ सूचीकृत सबै कुरा सबै स्थानीय तहमा नहुन मक्क्याउन्ने । यसलाई छाँटकाँट गरी सान्दर्भिक बनाएर आवधिक रूपले यसको अभिलेख राख्न सकिन्दै । अभिलेख विद्युतीय रूपमा गर्खी अद्याविधिक गणितमा प्रदेश र मङ्गलीय तहलाई प्रतिवेदन गर्नमा स्थानीय तहलाई सहज हुनेदै । आफ्नो क्षेत्रभित्रका बालवालिकासम्बन्धी क्षेत्रप्रय तथ्याइक जिल्ला बाल न्याय समिति र प्रहरी कार्यान्वयवाट लिएर पनि राख्न सकिनेदै ।

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ		
		संख्या	लिङ्ग	अन्य
महिला	पुरुष	ते स्त्रो		
बालविकास शिक्षा चार वर्ष शिशु	प्रदायक संस्था सहभागी शिशु/असहभागी शिशु जनशक्ति सक्षमता / योग्यता दिवा खाजा आवास र विद्यालय दूरी बालशिक्षामा घरधुरी घर्वन्त आधारभूत शिक्षा			क्षमता अनुपात शैक्षिक योग्यता क्यालोरी मीटर रकम
	प्रतिक्रिया भर्ना (नयाँ) उनीण्ठनुनीण्ठ विद्यालय छोड़ाइ विद्यालयवाहिर बालवालिका दिवा खाजा आवास र विद्यालय दूरी मुख भर्ना र शिक्षा मम्पन्ता उनीण्ठ माध्यम भाषा (विषयगत रूपमा)			क्यालोरी मीटर

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	संख्या	मापन एकाइ				
			लिङ्ग	महिला	पुरुष	ते स्त्रो	अन्य
	निःशुल्क पाठ्यपुस्त आपूर्ति						
	निःशुल्क वैभिक सामग्री आपूर्ति						
	विषयगत जनशक्ति र विद्यार्थी						
	विद्युतीय माध्यमको प्रयोग						प्रकार
	शिक्षामा घरधुरी खर्च						रकम
माध्यमिक शिक्षा	प्रतिकक्षा भर्ना (नयाँ)						
	उत्तीर्णअनुन्तीर्ण						
	विद्यालय छोडाइ						
	विद्यालयबाहिर बालबालिका						
	आवास र विद्यालय दूरी						मिटर
	सुरु भर्ना र शिक्षा सम्पन्ता उत्तीर्ण						
	माध्यम भाषा (विषयगत रूपमा)						प्रकार
	निःशुल्क पाठ्यपुस्त आपूर्ति						
	विषयगत जनशक्ति र विद्यार्थी						विषय
	प्राविश्विक शिक्षा विषय र विद्यार्थी						विषय
	विद्युतीय माध्यमको प्रयोग						प्रकार
	शिक्षामा घरधुरी खर्च						रकम
वैकल्पिक शिक्षा/परम्परा गत शिक्षा	प्रदायक संस्था						प्रकार
	प्रति कक्षा विद्यार्थी						उमेर
	विषय र शिक्षण माध्यम						प्रकार
	शिक्षण विधि						प्रकार

RICHARD RUSSELL

2827112

33

30

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ		
		सड़ख्या	लिङ्ग	अन्य
खेलकुद	विषयगत जनशक्ति र विद्यार्थी			अनुपान
	प्राविधिक शिक्षा विषय र विद्यार्थी			अनुपान
विद्यालयमा उपलब्ध खेलकुद	विद्युतीय माध्यमको प्रयोग			प्रकार
	शिक्षामा घरधुरी खर्च			रकम
अपाइंगनामै त्री सेवाप्रवाह	बालबालिकाको खेल रचना			प्रकार
	विद्यालयमा उपलब्ध खेलकुद सामग्री			
यौन नथा प्रजनन	विद्यालयमा उपलब्ध खेल र विश्राम समय (घण्टामा)			
	समुदायमा खेलकुद सहभागिता			
यौन नथा प्रजनन	अपाइंगनामैत्री भौतिक संरचना			प्रकार
	अपाइंगनामैत्री उपकरण			प्रकार
गर्भवती	अपाइंगनामैत्री शिक्षणविधि प्रयोग			प्रकार/अनुपान
	अपाइंगनामैत्री शिक्षामा विद्यार्थी			
गर्भवती	यौन नथा प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा			प्रकार
	स्वास्थ्य संस्थामा सुन्करी भएको			
गर्भवती	प्रसूतीकर्मिवाट गराएको सुन्करी			
	अन्य असुरक्षित सुन्करी			
गर्भवती	गर्भवतीको स्वास्थ्यजाँच			पटक
	गर्भवती महिला			
गर्भवती	चिकित्सात्मक गर्भपतन			
	गैरचिकित्सात्मक गर्भपतन			

गोपी गांधी कालाली
प्राविधिक शिक्षा विषय
विद्यार्थी को संरचना
विद्यालयमा उपलब्ध खेल
सहभागिता

प्राप्ति
31/12/2011

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ			
		सङ्ख्या	लिङ्ग	अन्य	
			महिला	पुरुष	ते स्त्रो
	अनिन्दित वा जबरजस्त गर्भधारण				
	परिवार नियोजन साधनको आपूर्ति				प्रकार
	नियोजनसाधन कमीबाट गर्भधारण				
	न्यून तौलमा जन्मेका नवजात				
	जन्मपद्धि नवजात मृत्यु				
	मृत्युको हुँडा आमाको मृत्यु				
	शिशुजन्म अभिलेख				
	गोप्यता कायम सङ्केतको प्रयोग				
	वास्तविक नामको खुलासा				
	अन्य पद्धतिका नामको खुलासा				
	दुई वर्ष पूरा स्ननपान गर्ने पाएका बालबालिका				
	स्वच्छ खानेपानी पुगेको घरधुरीका बालबालिका				
	स्वास्थ्य र पोषण शिक्षा/सूचना				
	नियमित बालबालिका स्वास्थ्यजाँच				
	मुख्य महिना अटुट शिशु स्ननपान				
	बालबालिकालाई पोषण आपूर्ति				
	खोप लगाएका बालबालिका				
	पाँच वर्षमुनिका शिशुको मृत्यु				
	कम तौल वा कुपोषित पाँच वर्षमुनिका शिशु				

30/09/2019
2019/2020

20/09/2019
2019/2020

20/09/2019
2019/2020

20/09/2019
2019/2020

20/09/2019
2019/2020

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ		
		सद्गुर्खा	लिङ्ग	अन्य
महिला	पुरुष	ते स्त्रो		
रोकथाम उपचार र नियन्त्रण	लाग्ने तथा सर्वे रोगबारेको मञ्चेतना प्रवर्द्धनमा जन सहभागिता खोप लगाएका जनसाधारण रोगको रोकथाममा सहभागिता यकिन गरिएका रोग र उपचारबाट निको भएका बालबालिका दुर्व्यसनीमा सामेल बालबालिका मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह मानसिक स्वास्थ्य सेवालोभान्वित आपल्कालीन सेवाबाट लाभान्वित विशेषज्ञ सेवा लाभान्वित सेवा प्रदायक संस्था र धमता स्वास्थ्य जनर्थकि र सेवाग्राही स्वास्थ्य बिमामा बालसहभागिता		प्रकार	
जन्म प्रमाण र दर्ता	बालबालिकाको जन्म अभिलेखन जन्म दर्ता पञ्चीकरण आमाको नामबाट मात्र जन्मदर्ता आमाबाबु बेठेगान जन्मदर्ता		प्रकार	
संरक्षकत्व	दुवै बाबुआमासाथ रहेका आमाको मात्र संरक्षकत्वमा रहेका स्वैच्छिक संरक्षकत्वमा रहेका माथवर्गको संरक्षकत्वमा रहेका		प्रकार	

	संख्या	लिङ्ग	अन्य
	महिला	पुरुष	ते सौ
	बेत्रभित्र धर्मपुत्र/पुत्री रहेका		
	धर्मानुकाली औ धेनवाहिर गएका		
	विशेष संरक्षणमा रहेका		
	बालथ्रमविरुद्धको कारबाई		
	बालसंरक्षण मापदण्ड लागू संस्था		
	मापदण्ड उल्लङ्घनविरुद्ध कारबाई		
सहभागिता	विद्यालयका निर्णयमा		
	न्यायिक निर्णयमा		
	मार्वजनिक संस्थागत निर्णयमा		
	बालकलब दर्ता		
	मार्वजनिक गमारोहमा सहभागिता		
न्यायिक अधिकार प्रचलन	विद्यालयमा बालमैत्री वातावरण		
	बालमैत्री संरचना निर्माण र मर्मत		
	निर्णयपूर्व प्रभावितको धारणा बुझने		
	संरक्षकीय अभिमतको अवसर		
	उमेरसापेक्ष बोलीवचन र व्यवहार		
	मातृभाषिक दोभासेको सेवा		
	निर्णयपूर्व प्रभावितको धारणा बुझने		
	अनुसन्धान निगरानी		
	परिवार वा संरक्षकसँगै राख्नी अनुसन्धान गरिएका मुदा		
	परिवार वा संरक्षकलाई जनाउ		

३५२
२०१८

३५५
२०१८

३५५
२०१८

३५५
२०१८

३५५
२०१८

३५५
२०१८

362

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ			
		संख्या	लिङ्ग	अन्य	
			महिला	पुरुष	ते स्त्रो
	नियन्त्रणमा निःएका बालबालिका				
	नियन्त्रण जिन प्रयुक्त तरिका, वज्र तथा सरसाधन				
	उपलब्ध बाल मनोविद्				
	उपलब्ध सामाजिक सेवा				
	अनुसन्धानार्थ निगरानीको अवधि				
	निगरानी कथको भौतिक प्रवन्ध				
	अभिभावक भेटघाट (घण्टा)				
	कानुनव्यवसायीको भेटघाट (घण्टा)				
	सहयोगार्थ अभिभावकको वसाइ				
	भिन्दे अनुसन्धानएकाइ र जनशक्ति				
	बालन्यायमा प्रशिक्षित जनशक्ति				
	पीडित बालबालिका				
	फौजदारी कमुर वा कसुग जन्य कार्यबाट पीडित बालबालिका				
	वारदातबाट उद्धार गरिएका बालबालिका				
	अनुसन्धानमा सहयोगी रहेका पीडित बालबालिका				
	पीडितको अधिकारबाटे सुमूचित गरिएका बालबालिका				
	उपलब्ध बाल मनोविद्				
	उपलब्ध सामाजिक सेवा				
	निजी कानुनव्यवसायीको सेवा				

363

20/11/2015

20/11/2015

21/11/2015

21/11/2015

अधिकार/से	परिसूचक	मापन एकाइ		
		सड़ख्या	लिङ्ग	अन्य
वाप्रवाह कोटी		महिला	पुरुष	ते मो
दिशान्तर				
दिशान्तर गरिएका मुदा				
अवलम्बित उपाय				
सफल दिशान्तर				
आरेपित बालबालिका				
पीडित बालबालिका				
पीडित वयस्क				
दिशान्तर उल्टी भएका मुदा				
अभियोजन				
प्रतियाचना सौदाबाजी (प्लि बार्गनिङ) समाविष्ट गरी				
अभियोजन मुदा र बालबालिका				
मुद्धारगृहमा राख्ने बाहेक अन्य स्वरूपका सजाय प्रस्तावित अभियोजन गरिएका मुदा र बालबालिका				प्रकार
मुद्धारगृहमै राम्री पूर्पक्ष नथा निरूपण हुन अभियोजन गरिएका मुदा र बालबालिका				
पूर्पक्ष र निरूपण				
पीडित बालबालिकासम्बन्धी				
बालबालिकाविरुद्ध भाइका कमुरका मुदा				
फौजदारी मुदा रहेका पीडित बालबालिका				मुदाका प्रकार

३६२

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	संदर्भया लिङ्ग			अन्य
		महिला	पुरुष	ते स्त्रो	
	कारबाईमा सहभागी रहेका पीडित बालबालिका				
	पीडितको अधिकारबाटे सुमूचित गरिएका बालबालिका				
	प्रनिवादीकाे प्रत्यक्ष उपस्थितिमा पीडित कारबाईमा सरिक भएका मुद्दा				
	प्रनिवादीको उपस्थिति अप्रत्यक्ष तुल्याइएका मुद्दा				
	कसुरजन्य कार्यका आरोपित बालबालिकासम्बन्धी				
	अभिभावकको उपस्थितिमा पुर्णक्ष भएका मुद्दा र बालबालिका				
	अभिभावकको उपस्थिति नरहेका मुद्दा र बालबालिका				
	आफै कानुनव्यवसायी गावेका बालबालिका र मुद्दा				
	बालइजलासको पूर्णतामा पुर्णक्ष भएका मुद्दा र बालबालिका				
	न्यायाधीश मात्रको इजलासबाट पुर्णक्ष भएका मुद्दा र बालबालिका				
	बन्द नथा खुला इजलासबाट पुर्णक्ष भएका मुद्दा र बालबालिका				
	पुर्णक्षका नागि नारिखमा रहने गरी अभिभावकको जिम्मा दिएका बालबालिका				
	समर्त अभिभावकको जिम्मा लगाइएका बालबालिका				

३६२

३६२

३६२

३६२

३६२

३६२

३६२

३६२

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ			अन्य	
		सदृश्या	लिङ्ग			
		महिला	पुरुष	ते स्त्री		
	अन्य अधिकारी वा निकायको सुपरिवेशणमा समुदायमै रहन अनुमति दिइएका बालबालिका					
	पुर्णार्थ सुधारगृहमा रहन पठाइएका बालबालिका					
	सामाजिक अध्ययन प्रतिवेदन प्राप्त बालबालिका र मुद्रा					
	मनोवैज्ञानिक अध्ययन प्रतिवेदन प्राप्त बालबालिका र मुद्रा					
	पीडिन प्रभाव प्रतिवेदन प्राप्त बालबालिका र मुद्रा					
	सजायपूर्वको प्रतिवेदन प्राप्त बालबालिका र मुद्रा					
	पुर्णधबाट प्रतिवादीने पूर्ण सफाइ पाएका बालबालिका र मुद्रा					
	पुर्णधबाट आंशिक बालबालिकाले सफाइ पाएका बालबालिका र मुद्रा					
	१२० दिनभित्र निरूपण सम्पन्न मुद्रा					
	सजायस्वरूप समर्त अभिभावकको जिम्मा लगाइएका बालबालिका र मुद्रा					
	सेवा प्रदायकबोट अभिमुखीकरण गराउने गरी सजायस्थगन गरिएका बालबालिका र मुद्रा					
	मनोसामाजिक मनोपरामर्श गराउने गरी सजायस्थर्गन भाएका बालबालिका र मुद्रा					

3c y.

न भाका

Chiray - 155

37th Dec
X 140 mg
21 Oct 1981 R2415

26.11.12

38

362

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ		
		सङ्ख्या	लिङ्ग	अन्य
महिला	पुरुष	ते स्त्री		
अभिभावक वा विद्यालय वा अन्य संस्थागत निगरानीमा तोकिएको मर्न र अवधिका लागि रहने गरी सजायस्थगत भाएका बालबालिका र मुद्दा				
सामुदायिक सेवाको सजाय पाएका बालबालिका र मुद्दा				
सुधारगृहमा रहने सजाय पाएका बालबालिका र मुद्दा				
बागृह/बाल सुधारसम्बन्धी				
गृहको भौतिक क्षमता बालबालिकाको आवासक्षेत्र/दिवा समयमा बालबालिकाले घुमफिर गर्न पाउने क्षेत्र/खेलकुद क्षेत्र/करेसावारी/ अवस्थापन र सुरक्षा क्षेत्र				
गृहको जनशक्ति				प्रकार/योग्यता
प्रशिक्षित जनशक्ति				
गृहमा उपलब्ध सेवाहरू				प्रकार/प्रतिदिन कार्यघण्टा
पुर्णकार्य सुधारगृहमा रहन पठाइएका बालबालिका र मुद्दा				
सजायस्वरूप सुधार गृहमा राखिएका बालबालिका र मुद्दा				प्रकार
अभिभावक भेटघाट (घण्टा)				

362
प्रकार
कार्यघण्टा
21/07/2015
गृहपत्र
प्रकार

(362) 20/01/2015

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिमूचक	मापन एकाइ			अन्य
		संख्या	लिङ्ग	महिला पुरुष ते स्त्री	
	कानुनब्यवसायीको भेटघाट (घण्टा)				
	सहयोगार्थ अभिभावकको वसाह				
	सुधार कार्यक्रम				प्रकार
	बालबालिकाको व्यवहारमा आएको सुधार				मुद्दा र प्रकार
	व्यवहारको सुधारका आधारमा अवधि घटाउन वा छुट दिन वा स्वरूप परिवर्तनका लागि सिफारिस गरिएका बालबालिका र मुद्दा				
	सजायको स्वरूप परिवर्तन भई ममुदायमा आएका बालबालिका				
	उपचारार्थ आवासीय पुनःस्थापनामा पठाइएका बालबालिका				
	अदालतबाट बाँकी सुधारअवधि छुट भै छुटकारा पाएका बालबालिका				प्रकार
	छुटकारा पूर्वतयारी कार्य र बालबालिकाको सहभागिता				
	पारिवारिक पुनर्मिलनमा पठाइएका बालबालिका				
	सप्ताहान्त बास गर्ने बालबालिका				
	ममुदायमा पुनःस्थापित गरिएका बालबालिका				

(362) 20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

20/01/2015

मापन एकाइ

परिसूचक

मापन एकाइ

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी		सङ्ख्या			लिङ्ग			अन्य
		महिला	पुरुष	ते स्रो	महिला	पुरुष		
विशेष संरक्षण र पुनःस्थापना	विशेष संरक्षणको खाँचोमा रहेका बालबालिका उद्धार गरिएका बालबालिका							
	अस्थायी संरक्षण उपलब्ध गराइएका बालबालिका							
	स्वास्थ्योपचार गरिएका बालबालिका							
	पारिवारिक सहयोग							
	वैकल्पिक हेरचिचारको प्रवर्त्य गरिएका बालबालिका							
	नानेदारमार्फत वैकल्पिक हेरचाह							
	इच्छुक परिवारद्वारा हेरचाह							
	परिवारमा हेरचाह गराउने संस्था							
	परिवारमा हेरचाह गराउने संस्थामार्फत हेरचाहमा रहेका बालबालिका							
	सहयोग प्रायोजन							
	बालगृह							
	बालगृहमा वैकल्पिक हेरचाह भएका बालबालिका							
	बालगृहवाट पारिवारिक पुनर्मिलन गराइएका बालबालिका							
	सामाजिक पुनरेकीकरण गरिएका बालबालिका							
	पुनःस्थापना गरिएका बालबालिका							

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ			
		सङ्ख्या	लिङ्ग	अन्य	
				महिला	पुरुष
अधिकार प्रचलन	न्यायिक समितिमा परेका निवेदन अधिकार प्रचलन गराउन गरिएको आदेश				प्रकार
	अधिकार प्रचलनका लागि अन्य स्थानीय नहको न्यायिक समितिलाई लेखिपठाएको कार्य				
	अर्को स्थानीय नहबाट लेखिआएको अधिकार प्रचलन गराएको कार्य				
	बालबालिकाका लागि गरिएको वैकल्पिक बन्दोबस्त				
	अधिकार प्रचलनका लागि निवेदन				
	अधिकार प्रचलनार्थ जारी आदेश				
	खारेज भएका निवेदन				
	दायित्व पूरा नगरेलाई भएको सजाय				
	बालबालिकालाई भराइएको धनिष्ठि				
	बालबालिकाका लागि गरिएको वैकल्पिक बन्दोबस्त				
पीडित बालबालिका को पुनःस्थापना	स्वास्थ्योपचार गरिएका बालबालिका पारिवारिक सहयोग सहयोग प्रायोजन पुनःस्थापना केन्द्र				

42

362
20/11/2008
13/11/2008
13/11/2008
21/11/2008
21/11/2008
13/11/2008
13/11/2008

362

27/07/20

६

संग्रहीत करने वाली संस्था का नाम
वालवालिका

मापन एकाइ

अधिकार/से वाप्रवाह कोटी	परिसूचक	मापन एकाइ		
		सड़ख्या	लिङ्ग	अन्य
			महिला	पुरुष
			ने स्त्रो	
	पुनस्थापना केन्द्र हेरचाह भारत वालवालिका			
	पुनःस्थापना गृहवाट पारिवारिक पुनर्मिलन गराइका वालवालिका			
	पुनः सामाजिक पुनरेकीकरण गरिएका पीडित वालवालिका			

बाल अधिकार समिति धनौजी गाँउपालिका

क्र.सं.	पद	नम	शाखा	सम्पर्क नं
१.	अध्यक्ष		गाँउपालिका उपाध्यक्ष	
२.	सदस्य		कार्यपालिका सदस्य	
३.	सदस्य		कार्यपालिका सदस्य	
४.	सदस्य		बाल वलिका शाखा	
५.	सदस्य		शिक्षा शाखा	
६.	सदस्य		स्नास्थग पालिका	
७.	सदस्य		सुरक्षा निकाय	
८.	सदस्य		स्वास्थ्य संस्था	
९.	सदस्य		गै स स	
१०.	सदस्य		शिक्षक	
११.	सदस्य		बाल कलब	
१२.	सदस्य		बाल कलब	

अनुसूची-२

बालकलब दर्ता प्रमाण-पत्र लिने दिइने निवेदनको ढाँचा

मिति:

श्री ज्यु

धनौजी गाउँउपालिका
गाउँउकार्यपालिकाको कार्यालय
धनौजी, धनुषा।

विषय:- बालकलब वा संस्था वा सञ्जाल दर्ता सम्बन्धमा।

उपर्युक्त सम्बन्धमा..... जिल्लाको..... स्थित बालकलब वा संस्था/बालसञ्जाल दर्ता गरी बाल अधिकारको प्रवर्धन सम्बन्धी क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्न हामी..... जना सम्मिलित हुनेगरी नामक बालकलब वा संस्था/बालसञ्जाल दता गर्न इच्छुक भई देहाय बमोजिमको कागजात संलग्न गरी बालबालिका सम्बन्धी नियमावली २०७३ को नियम ४ को उपनियम (१) बमोजिम उल्लेखित बाल कलब वा संस्था/बाल सञ्जाल गर्ता गरिदिनु हुन अनुरोध छ।

संलग्न गरिएका कागजातहरु

१. बालकलबमा आवद्ध सदस्य तथा पद सम्बन्धी विवरण
२. बालकलब वा संस्था दर्ता गर्न चाहने बालबालिकाको नाम थर, उमेर, अध्ययन गरिरहेको कक्षा, ठेगाना र जन्मदर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि वा अध्ययनरत विद्यालय वा आश्रित बाल गृहको सिफारिस पत्र,
३. बालकलब वा संस्थाको उद्देश्य तथा सो मार्फत गर्न चाहेका मुख्य कामको विवरण,
४. बालकलब वा संस्थाको सदस्यताको किसिम, सदस्यता लिने प्रक्रिया तथा कार्यसमितिमा रहने पदहरूको विवरण तथा निर्वाचित हुने प्रक्रिया र अवधि सम्बन्धी/विवरण।

दस्तखत :

नाम :

पद :

सम्पर्क नं.

३०२८

B
20/01/2012

अनुसूची ३

अनाथ, बेवारिस, मानसिक समस्या भएका स्थाहार संरक्षण गर्ने बाबुआमा वा अभिभावक नभएको बालबालिकासम्बन्धी सूचना

श्री बालकल्याण अधिकारी / प्रहरी कार्यालय

..... पालिका

..... जिल्ला

विषय: बेवारिस अवस्थामा बालबालिका फेला परेकोले उद्धार तथा संरक्षणार्थ प्रम्तुन गरेको

महोदय,

..... जिल्ला पालिका वडा नं. मा मिति बजेको समयमा बेवारिस अवस्थामा रहेको देहायबमोजिमको विवरणको बालबालिका फेला परेको हुनाले निजको तत्काल उद्धार तथा संरक्षणको व्यवस्था हुन यो जानकारी निवेदन गरेको छुः

फेला परेको बालबालिकाको नाम थर:

हुलिया:

उचाइः

उमेर

लिङ्गः

शारीरिक अवस्था:

सझमता:

बालबालिकासम्बन्धी थाहा हुन आएको अन्य कुरा:

फेला पार्ने व्यक्तिको नाम थर:

ठेगाना:

सम्पर्क नम्बर:

हस्ताक्षर:

मिश्र
20/01/2012

State of Bihar
Government of Bihar
State Election Commission
20/01/2012
Signature

मिश्र
20/01/2012

302

b2

20/01/2015

अनुसुची-४

संस्था/बाल क्लव/सञ्जाल सूचीकृत प्रमाणपत्रको नमुना

पालिका

जिल्ला

प्रदेश

नेपाल

सूचीकृत/आवद्धता प्रमाणपत्र

आवद्धता न.

मिति:-

श्री

संस्था/बाल क्लव/सञ्जाल

ठेगाना

जिल्ला

बडान

विद्यालय/समुदाय/बालगृह/बाल सुधार गृहमा

संस्था/बालक्लव/सञ्जालसाइ यस

पालिकामा आवद्धता गरी बाल अधिकार संरक्षण तथा सम्वर्धन कार्यविधि २०७३ को
परिच्छेद दफा ले व्यवस्था गरेअनसार आवद्धताको प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ।

बालअधिका संरक्षण / सम्वर्धन कार्यमा नेपालको सविधान, बालअधिका सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय
महासभ्य १९८९ तथा बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ लगाएत बालबालिका सम्बन्धी विद्यमान
कानूनहरुको अधीनमा रही यस नगरपालिकाको बालमैत्री अभियानमा यहाँहरुको सक्रिय सहभागिताको
अपेक्षा गर्दछौ।

प्रमाणित गर्ने

नाम :

पद :

दस्ताखत:

21/01/2015
26/2/16

अनुसूची ५

संस्था/बाल क्लब/सञ्जाल नवीकरणको लागि निवेदनको ढाँचा
निवेदन पत्रको ढाँचा

मिति

श्री ज्यू
धनौजी गाउँउपालिका
गाउँउकार्यपालिकाको कार्यालय
धनौजी, धनुपा ।

विषय:- संस्था/बाल क्लब/सञ्जाल नवीकरण गरी पाऊँ भन्ने बारे ।

महोदय,

जिल्ला	पालिका	वडा
नं.....	विद्यालय/समुदाय/बालगृह/बाल सुधार	
गृहमा आधारित हाम्रो	नामको संस्था/बालक्लब/सञ्जाल	
मिति..... मा दर्ता नं.... साथ दर्ता आबद्ध भै क्रियाशील रहदै आएकोमा सोको समयावधि		
.....मा समाप्त हुने/भएको छ । बाल क्लब/सञ्जाल नवीकरण गर्नको लागि देहायको विवरण खोली		
निवेदन पेश गरेका छौं ।		

हाम्रो संस्था/बाल क्लब/सञ्जालले वर्षभरी सम्पन्न गरेका मुख्य क्रियाकलापको संक्षिप्त विवरण, संस्था/बाल क्लब/सञ्जालमा रहेका सदस्यहरु तथा कार्यसमितिमा रहेका पदाधिकारीको विवरण यसैसाथ सलान गरिएको छ ।

भवदीय
अध्यक्ष

अनसची ६

संस्था/बाल कलव/सञ्जाल दर्ता/आबद्धता किताव

49

अनुसंधानी ७

संस्था / बाल क्लव / सञ्जाल सुचीकरण नवीकरणको दर्ता किताव

21019881127715

2621112

~~present~~

1/2249
8901

Sixty

अनुसूची-८

सञ्चालनमा रहेका बालगृह वा ऐनको इफा ५२ बमोजिम स्थापना हुने बालगृहले पूरा
गर्नुपर्ने न्यूनतम मापदण्ड

(क) भौतिक पूर्वाधार र सुविधा:

१. बालगृह रहने भवन बाढी, पहिरो जस्ता प्राकृतिक जोखिम नहुने ठाऊँमा हुनु पर्दछ ।
२. बालगृह पर्खालसहितको सुरक्षित, सुविधाजनक, बालमैत्री एवम् अपाङ्गतामैत्री हुनु पर्दछ ।
३. बालबालिकाको शयन कक्षमा प्रत्येक बालबालिकाका लागि कर्तीमा ३० वर्ग फिट सतह पने एउटा शयन कक्षमा बढीमा ८ जना बालबालिका सम्म बालबालिका राख्ने, खाट बढीमा दुई तल्लाको मात्र हुनेगरी मौसम अनुसारको पर्याप्त र सफा ओढनेओछ्याउने उपलब्ध हुनु पर्दछ ।
४. बालक र बालिकाको सुल्ने व्यवस्था बेरलाबेरले भवन, तला वा खण्डमा हुनु पर्दछ ।
५. विरामी वा ६ वर्ष मुनिका बालबालिकालाई सुरक्षा र हेरचाहका निमित हेरचाहकतालाई नजिकै सुताउने व्यवस्था हुनु पर्दछ । तर, बालबालिकाको शयन कक्षमा बालगृहका अन्य कर्मचारी सुलु हुदैन ।
६. बालबालिकालाई आफ्नो निजी सरसामान, शैक्षिक सामग्री र कपडा राख्नको लागि प्रत्येक सुरक्षित स्थान उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।
७. बालक र बालिकाका लागि (१० जना सम्मका लागि) अलगै सफा तथा बालमैत्री र लैडिकमैत्री शैचालय र स्नानघरको व्यवस्था हुनु पर्दछ ।
८. बालबालिकालाई व्यक्तिगत सरसफाइका लागि आवश्यक स्वच्छ, चिसो र तातोपारी उपलब्ध हुनु पर्दछ र फोहोरको उपयुक्त व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।
९. बालगृह रहेको भवनमा अनिवार्य रूपमा भान्सा, भण्डार, भोजन, शयन, अध्ययन तथा पुस्तकालय, मनोरञ्जन, मनोपरामर्श तथा प्राथमिक उपचार, कार्यालय लगायत जस्ता कक्षहरूको व्यवस्था हुनु पर्दछ । उक्त कक्षहरूमा आवश्यक र उपयुक्त फर्निचर, सामान, भ्याल र धाम/हावा पुग्ने हुनु पर्दछ ।
१०. अग्नि नियन्त्रण उपकरण (Fire Extinguisher) को व्यवस्था हुनु पर्दछ ।
११. बालगृहको साइनबोर्ड सबैले देख्ने गरी राख्नु पर्दछ ।

(ख) बालबालिकाका लागि आधारभूत सेवासुविधा:

१. प्रत्येक बालबालिकालाई अनिवार्य रूपमा औपचारिक शिक्षाको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ ।
२. औपचारिक शिक्षामा समावेश हुन नसक्ने बालबालिकालाई अनौपचारिक शिक्षाको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ ।

३. बालगृहमा विहान वा बेलुकी शिक्षण-सिकाइको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

४. बालबालिकालाई नियमित स्वास्थ्य जांच र उपचारको व्यवस्था हुनु पर्दछ ।

५. सबै बालबालिकाको स्वास्थ्य विमा गराउनु पर्नेछ । स्वास्थ्य विमामा समावेश नभएका गम्भीर प्रकृतिको स्वास्थ्य समस्या भएका बालबालिकालाई अन्य स्वास्थ्य संस्थासँग सम्झौता गरी उपचारको व्यवस्था तुरन्त गर्नु पर्दछ ।

६. बालबालिकालाई बालगृहमा भर्ना गर्ने वित्तिकै मौसम अनुसारको अनौपचारिक पोशाक, विद्यालय जाने बालबालिकाका लागि मौसम अनुसारको कम्तिमा दुइजोर विद्यालय पोशाकको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

७. बालबालिकाका लागि मौसम अनुसारको स्वस्थ र पोषणयुक्त पर्याप्त खानाको व्यवस्था (विहानको खाजा, खाना, अपरान्तको खाजा र बेलुकीको खाना) हुनु पर्दछ । पत्रु खाना (Junk Food) मात्र नियमित खुवाउनु हुदैन ।

८. ओढने, ओछ्याउने, लगाउने लुगाहरु लगायतका लत्ताकपडाहरु सफा राख्नु पर्दछ ।

(ग) बाल संरक्षण:

१. संस्थाका बाल संरक्षण मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

२. बालबालिकालाई जातजाति, भूगोल, धर्म, लिङ्ग, भाषा, शारीरिक, मानसिक जस्ता अवस्थाका आधारमा भेदभाव गर्नु हुदैन ।

३. बालगृहमा रहेका बालबालिकालाई कुनै पनि किसिमका दुर्घटनाका विपरित हिंसा, शोषण वा भेदभाव गर्नु हुदैन

४. बालगृहमा रहेका बालबालिकाको जन्मदर्ता प्रमाणपत्र नभएको अवस्थामा प्रचलित कानून अनुसार जन्मदर्ता प्रमाणपत्रको व्यवस्था सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

५. मनोसामाजिक विमर्शको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई आवश्यकता अनुसार परामर्शको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

६. बालबालिकाको पढाइमा अवरोध हुने र हित विपरित हुने गरी बालबालिकालाई कुनै पनि कायं गराउन पाइनेछैन ।

७. बालबालिकासँग सम्बन्धित हिंसा, शोषण लगायतका घटनाको सम्बोधन यथाशीघ्र गर्नुपर्दछ र कानूनी प्रक्रियाको आवश्यकता भएको अवस्थामा सोको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

८. बालबालिकाको सहज पहुँच र गोपनीयता कायम हुने गरी बालगृहमा गुनासो/सुझाव पेटिकाको व्यवस्था हुनु पर्दछ । गुनासो सुनुवाई संयन्त्रबाट प्रत्येक दिन उक्त पेटिका खोली प्राप्त गुनासो/सुझावलाई तत्काल सम्बोधन गर्नुपर्दछ । उजुरीकर्तासँग प्रतिशोध नलिइने सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

९. बालगृहमा बालबालिकासँग सम्पर्क गर्ने आउने कुनै पनि व्यक्तिहरू गृहका व्यवस्थापक वा कर्मचारीलाई असम्बन्धित वा शका लागेमा निजको आवतजावत तथा बालबालिका सँगको सम्पर्कलाई निषेध गर्नु पर्दछ ।
१०. बालगृहमा आवासीय कर्मचारीबाहेक कुनै पनि वाह्य व्यक्तिहरू तथा स्वदेशी वा विदेशी स्वयम्भेवकलाई बास वस्त्र दिन पाइनेछैन ।
११. बालगृहमा कुनै दुर्घटना भएमा वा बालबालिकालाई आपतकालीन अवस्था भएमा अपाङ्गता भएका बालबालिकाले पनि तत्काल सूचना दिन सक्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।
१२. सुरक्षा जोखिम भएका बालबालिकालाई बालगृहभित्र वा बाहिर कुनै पनि जोखिमबाट पूर्ण सुरक्षित हुने बन्दोबस्त मिलाउनु पर्दछ ।
१३. बालबालिकाको पारिवारिक धर्म र संस्कार अनुसारको क्रियाकलाप गर्ने व्यवस्था हुनु पर्दछ । तर बालबालिकालाई कुनै आस्था वा धर्म ग्रहण गर्न बाध्य बनाउने वा लोभ्याउने वा उक्साउने गर्नु गराउनु हुैन ।
१४. बालगृह र बालबालिकाको सहमतिविना कसैलाई पनि फोटो, भिडियो खिच्च दिनु हुैन ।
१५. बालबालिकालाई बालगृहमा कसैले पनि हेपाइ/बुलिड गर्न पाइनेछैन ।
१६. ३ वर्षसम्मका प्रत्येक ५ जना बालबालिकाका लागि कम्तीमा १ जना, ४ देखि १० वर्षसम्मका लागि १० जनामा १ जनाका लागि कम्तीमा १ जना हेरचाहकर्ता (कम्तिमा एकजना महिला) हुनु पर्दछ ।
१७. बालिकामात्रका लागि सञ्चालित बालगृहमा आवासीय कर्मचारी महिला हुनु पर्दछ ।

(घ) मनोरञ्जन, खेलकुद, विकास, सिर्जनात्मक तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप:

१. बालगृहभित्र बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक विकासका लागि उमेर, रुची, क्षमता अनुसारको मनोरञ्जन, खेलकुद, श्रव्यदृष्टि सामग्री लगायत बालगृहबाहिर समेत उपयुक्त खेलकुदको व्यवस्था हुनु पर्दछ ।
२. बालबालिकाको रुची अनुसार चित्रकला, मुर्तिकला, गीत, संगीत, साहित्य लगायतका सिर्जनात्मक कार्यहरू गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
३. बालगृहका १६ वर्ष वा सोभन्दा माथिका बालबालिकालाई जीवनोपयोगी तथा उनीहरुको रुची र क्षमता अनुसारको तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
४. बालबालिकालाई वर्षमा कम्तिमा एक पटक वनभोज वा शैक्षिक भ्रमणको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
५. बालगृहमा बालकलबको व्यवस्था हुनु पर्दछ ।

(ड) सूचना व्यवस्थापनः

१. बालबालिकाको फोटोसहित वैयक्तिक विवरण, जन्मदर्ता प्रमाणपत्र, बालबालिकासँग सम्बन्धित शिक्षा, स्वास्थ्य, घटना व्यवस्थापन जस्ता सूचना अनिवार्य पूर्ण रूपमा अध्यावधिक राख्नु पर्दछ ।
२. प्रचलित कानून वमोजिम बालबालिकाका संवेदनशील सूचना गोप्य राख्नु पर्दछ ।
३. बालगृहभित्र बालबालिका, बालगृहका पदाधिकारी र कर्मचारी, बाट्य आगन्तुक वा जो कोहीले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता देखिने गरी राख्नु पर्दछ ।
४. बालगृहको परिसरमा बालगृहका पदाधिकारी, कर्मचारी, आगन्तुक, बालबालिकालगायत कसैबाट पनि लागूपदार्थ, चुरोटसुर्ती र मदिराको सेवन वा प्रयोग नहुने सुनिश्चित गर्नुपर्दछ ।
५. बालगृहको प्रशासनिक र आर्थिक लगायतका सूचना वा फाइल अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।

(च) अन्य व्यवस्था:

१. बालगृहमा दैनिक तथा साप्ताहिक कार्यतालिका र भोजन तालिका बनाई कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।
 २. बालबालिकालाई समयसमयमा आफन्तसँग सम्पर्क तथा भेटघाट गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
 ३. बालगृहमा कार्य गर्ने सबै कर्मचारीलाई बालगृहको नीति तथा मापदण्ड, बाल अधिकार र बालमैत्री व्यवहारबारे अनुशिक्षण वा तालिम दिएको हुनुपर्नेछ ।
 ४. बालगृहमा कम्तीमा ३० जना बालबालिकालागि देहायको संख्यामा कर्मचारी हुनुपर्छ ।
१. भान्से तथा हेरचाहकर्ता (महिला १)	२ जना पूर्णकालीन
२. शिक्षण, सिकाइ सहजकर्ता	१ जना पूर्णकालीन आंशिक
३. व्यवस्थापक/प्रशासक	१ जना पूर्णकालीन
४. मनोपरामर्शकर्ता । मनोविद	१ जना पूर्णकालीन आंशिक
५. स्वास्थ्यकर्मी	१ जना पूर्णकालीन आंशिक
६. खेल/मनोरञ्जन सहयोगी	१ जना आंशिक
७. सामाजिक कार्यकर्ता	१ जना पूर्णकालीन आंशिक
- बालगृहमा रहने कर्मचारी र स्वयम्सेवकको नियुक्ति र सेवासुविधा सम्बन्धी स्पष्ट व्यवस्था हुनुपर्ने ।

अनुसुची ९

नगर बाल अधिकार समिति तथा न्यायिक समितिमा उजुरी दिने निवेदनको ढाँचा

.....पालिका

स्थानीय बाल अधिकार समिति

उजुरी निवेदन फारामको ढाँचा

समिति

१. विद्यार्थीको नाम थर (आफूलाई नाम थर लेख्न मन नलागेमा नलेख्दा पनि हुने)

२. कक्षा (आफूलाई कक्षा लेख्न मन नलागेमा नलेख्दा हुने)

३. विद्यालयको नाम

४. उमेर

५. लिङ्ग

६. गुनासो तथा घटना

७. घटना घटाउने व्यक्ति

८. घटनाको प्रकृति

९. घटना वा समस्या नर्या हो वा दोहोरिएको हो

१०. घटना वा समस्या समाधानका सम्भावित उपायहरू के हुन सबदछन?

निवेदकको दस्तखत

(दस्तखत गर्ने मन नलागेमा नगर्दा पनि हुने)

अनुसूची १०

बाल समूह वा क्लव को

गठन तथा कार्य संचालन निर्देशिका २०७. नमूना (विधान)

प्रस्तावना:

राष्ट्र निर्माणको लागि बालबालिकाहरुको समेत भूमिका महत्वपूर्ण हुने भएकोले उनीहरुको शारीरिक, सामाजिक, मानसिक, संवेगात्मक र बौद्धिक विकास गर्दै बालबालिकाहरुको हकहित एवं बाल अधिकारको विषयमा जनचेतना जगाई सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक एवं अन्य सम्बद्ध क्षेत्रमा समेत बाल सहभागिता जुटाउन र बाल विकासका साथै बाल संरक्षणको पहल गर्न वाञ्छनीय भएकाले यो निर्देशिका तर्जुमा गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: यस विधानको नाम “..... बाल समूह/क्लव गठन तथा कार्य संचालन निर्देशिका २०७. रहने छ । यो विधान नगरपालिकाबाट स्वीकृत भए पछि तुरन्त लागु हुनेछ ।

२. कार्यालय: यस विधान बमोजिम गठित बाल समूह/क्लव को कार्यालय जिल्ला सिरहा, धनौजी गाउँउपालिका वडा नं. स्थित स्थानमा रहनेछ ।

३. ठेगाना: यस बाल समूह/क्लवको पत्राचार इमेल वा सम्पर्क ठेगाना निम्न बमोजिम हुनेछ:

४. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा: (क) “क्लव” भन्नाले यस विधानको धारा ६ अनुरूप गठित क्लव जनाउने छ । यो क्लव धनौजी गाउँउपालिकामा आवद्धता भएको बाल क्लबलाई जनाउनेछ ।

(ख) “बालबालिका” भन्नाले यस विधानको प्रयोजनको लागि ८ वर्षदेखि माधि १८ वर्ष नाधेका बालबालिकाहरुलाई जनाउनेछ ।

५. उद्देश्य एवं कार्यहरु:

यस बाल समूहको देहाय बमोजिमका उद्देश्य एवं कार्यहरु रहनेछन्:

(क) बालबालिकाहरुको शारीरिक, मानसिक, सामाजिक, संवेगात्मक तथा सहभागितात्मक विकासको अभिवृद्धि गर्ने ।

(ख) बाल अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको बारेमा सचेतना गराउनु ।

(ग) बाल समूहको विस्तार र संगठनात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

(घ) धर्म, वर्ण, लिङ्ग, जातजाति वा अन्य कुनै आधारमा बालबालिकाहरुलाई विना भेदभाव समान अवसर प्रदान गर्ने वारे जनचेतना जगाउने

- (द) बालबालिकाहरुको विरुद्ध हुने घरायसी हिसा, बाल यौन शोषण, बाल दुर्व्यवहार, बालश्रम, बाल बेचविखन, बाल विवाह जस्ता सामाजिक विकृतिका विरुद्ध स्थानीय रूपमा सचेतना जगाई सो को कानूनी उपचारको लागि
- (च) बाल अधिकार सम्बन्धी नियम कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- (छ) बाल विकास सम्बन्धी विविध कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु ।
- (ज) पूर्व बालविकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरुमा सहभागी गराउनु ।
- (झ) बालबालिका सम्बन्धी हरेक गतिविधिमा सहभागिता गराउनु ।
- (ञ) बातावरण स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमलाई बाल गतिविधिमा समावेश गराउनु ।
- (ट) आफ्नो समूह भित्रका बालबालिका सम्बन्धी विविध आधारमा तथ्यांकसंकलन गर्नु ।
- (ठ) बालबालिकाहरुको समस्या पहिचान गरी सो समस्या सम्बन्धित निकायमा पुऱ्याउन र समाधान गर्ने प्रयत्न गर्नु ।
- (ड) जन्मदर्ता, अन्त शिक्षा, बालिका शिक्षा, बालबृद्धि (तौल) सरसफाई, खोप पोषण, बालस्थाहार, आयोडिनको महत्व जस्ता मातृ एवं बाल स्वास्थ्यको विषयमा सन्देश वाहकको रूपमा कार्य गर्ने ।
- (ढ) बालबालिकाहरुसँग सम्बन्धित रोग भाडा पखाला, निमोनिया तथा खुल्ला दिशा पिसाव मुक्त थेव्र बनाउने लगायतका विषयमा समाजमा जानकारी एवम् सो को निरकरणको लागि चेतना जगाउनु ।
- (ण) पिछडिएका, जोखिममा परेका, विपन्न, दुन्द एवं दैरी प्रकोपवाट पीडित बालबालिकाहरुको पुनर्स्थापनाको लागि पहल गर्नु ।
- (त) अन्य बाल समूहहरु वा निकायसँग समेत समन्वय गरी एककृत रूपमा काम गर्ने ।
- (थ) बालबालिकाको पूर्ण विकासका लागि अन्य विविध रचनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- (द) एच.आई.भि. एडसका सम्बन्धमा जनचेतना जागृत गराउने ।
- (ध) बाल विवाह, वहुविवाह, अनमेल विवाह, जातीय भेदभाव एवं दाइजो प्रथा लगायत सामाजिक विकृतिको विरुद्ध जनचेतना जगाउने ।
- (न) बालबालिकाहरुलाई विविध प्रतिस्पर्धात्मक गतिविधिमा विना भेदभाव बालबालिकालाई सरिक गराउन पहल गर्ने ।

६. बाल क्लबको गठन:

६१ बालक्लबको गठन समूहका साधारण सदस्यहरुको साधारण सभाबाट हुने निवाचन प्रकृयाबाट हुनेछ । यस बालक्लबको कार्य समितिमा निम्नानुसारका पदाधिकारी हुनेछन्:

- (क) अध्यक्ष : १ जना
- (ख) उपाध्यक्ष : १ जना
- (ग) सचिव : १ जना
- (घ) सहसचिव : १ जना
- (ङ) कोषाध्यक्ष : १ जना

(च) सदस्य : कम्तिमा २ जना र बढिमा १० जनासम्म

(छ) सल्लाहकार : आवश्यकतानुसार

(ज) संरक्षक : १ जना

६. २ वाल क्लवको कार्य समितिको संरचना समावेशीताको आधारमा गठन हुनेछ।

७. सल्लाहकार:

बाल क्लवले सल्लाहकार नियुक्ति गर्दा निम्न आधारमा गर्नु पर्दछः

(क) पूर्व बाल क्लवको अध्यक्ष पदेन सल्लाहकार हुनेछ।

(ख) स्थानीय शिक्षक, खेलाडी, प्रतिष्ठित विद्वान, प्राध्यापक वा समाजका प्रतिष्ठित व्यक्ति वा सम्बन्धित संस्थाका सदस्यहरुका अभिभावक मध्येबाट आवश्यकतानुसार सल्लाहकारहरु रहने छन।

८. संरक्षक: बाल क्लवका संरक्षकमा संस्थालाई अभिभावकको रूपमा आर्थिक वा व्यवस्थापकीय सहयोग प्रदान गर्ने संस्था/व्यक्ति रहने छन। संरक्षकको नियुक्ति बाल समूहको निर्णय अनुसार हुनेछ।

९. विद्यालयमा एकजना शिक्षक संरक्षक र प्राधानाध्यापक प्रमुख संरक्षक शिक्षक रहनेछन।

१०. पदावधि:

बाल क्लवको पदावधी गठन भएको मितिले २ वर्षको हुनेछ। कुनै पदाधिकारीले राजिनामा दिएमा वा अन्य कुनै कारणले पद रिक्त भएमा पदाधिकारीको हकमा बाँकी अवधिका लागि सम्बन्धित बाल क्लवले आफु मध्येबाट नियुक्ति गर्नेछ र सदस्य पदका लागि आफ्नो साधारण सदस्य मध्येबाट चयन गर्नु पर्नेछ।

११. पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार:

पदाधिकारीहरुको देहाय बमोजिमको काम, कर्तव्य र अधिकार हुनेछः

(क) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार: अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

१. क्लवको वैठक र समूहको साधारण सभाको अध्यक्षता ग्रहण गर्ने।

२. क्लवको वैठक वा साधारण सभामा आवश्यक प्रस्ताव र कागजात पेश गर्ने गराउने।

३. क्लवको आमदानी, खर्च हिसाब र अन्य कागजात सुरक्षित राख्ने राख्न लगाउने।

४. क्लवको निर्णयको निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने।

५. क्लवको प्रतिनिधि चयन गरी पठाउने वा समूहको प्रतिनिधित्व गर्ने।

६. उपाध्यक्ष र सदस्यहरुलाई विपयगत कार्यभार विभाजन गरी दिने।

७. सात दिन भन्दा बढी समयका लागि अनुपस्थित भएमा उपाध्यक्षलाई र उपाध्यक्ष नभएमा आफु मध्येका वरिष्ठ सदस्यलाई कार्यवाहक अध्यक्ष तोक्ने।

८. बाल क्लव जिल्ला समन्वय समितिसँग समन्वय गरी वा अन्य संघ संस्था वा निकायहरुसँग आफ्नो क्षमता विकासका कार्यक्रमको माग गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने गराउने।

९. तोकिएको अन्य कार्य गर्ने।

362
2015

ख. उपाध्यक्षका काम, कर्तव्य र अधिकार: उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

१. अध्यक्षको अनुपस्थितिमा कार्यबाहक अध्यक्ष भै कार्य गर्ने ।

२. तोकिएको अन्य काम गर्ने ।

ग. सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार: सचिवले अध्यक्षको प्रत्यक्ष निर्देशनमा रही देहायको काम कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग तथा पालन गर्नु पर्नेछः

१. क्लवको स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ।

२. बालबालिका वा बाल क्लवसंग सम्बन्धित व्यक्तिको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने ।

३. क्लवको चल, अचल तथा जिन्सी सम्पत्तिको लगत राख्ने ।

४. क्लवको वैठकको माइन्यूट गर्ने, निर्णय गर्ने पुस्तिका जिम्मा लिने र निर्णय प्रमाणित गर्ने ।

५. क्लवको प्रशासकीय कार्य गर्ने ।

६. अध्यक्षको निर्देशन अनुसार वैठक बोलाउने ।

७. तोकिएको अन्य कार्य गर्ने ।

घ. सहसचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. सचिवको अनुपस्थितिमा सचिवको कार्यभार सहाल्ने ।

२. तोकिएको अन्य कार्य गर्ने ।

ड. कोपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. क्लवको आय व्यय दुरुस्त राख्ने ।

२. आर्थिक बजेट तयार गरी समूहको वैठकमा पेश गर्ने ।

३. आर्थिक सहयोग जुटाउने ।

४. आर्थिक कारोबार सम्बन्धी जिम्मेवारी पूरा गर्ने ।

च. सदस्यको काम कर्तव्य र अधिकार:

१. वैठकमा सहभागी हुने ।

२. निर्णयको लागि आफ्नो मत पेश गर्ने ।

३. तोकिएको कार्य गर्ने ।

४. समूहको हित हुने अन्य रचनात्मक कार्य गर्ने ।

११. सदस्यता:

अ. सदस्यताको योग्यता:

यस बाल समूहमा देहायका बालबालिका सदस्य हुन पाउने छन्

(क) उमेर कम्तिमा ८ वर्ष पुगी १८ वर्ष ननाघेको

(ख) स्थायी सरुवा रोग नलागेको ।

(ग) मगज नविग्रेको वा बौलाहा नभएको ।

(घ) समूहको निर्देशिकामा प्रतिवद्ध हुने ।

आ. सदस्यताको खारेजी:

22/IV

21/05/2015
28/05/2015

362
2015

३६२.

(क) मगज विग्रेमा वा वौलाहा भएमा ।

(ख) १८ वर्ष उमेर नाघेमा ।

(ग) मृत्यु भएमा ।

(घ) राजिनामा दिएमा ।

(ङ) अविश्वासको प्रस्ताव पारित भई हटाइएमा ।

(च) सदस्यता नविकरण नभएमा ।

(छ) लगातार तीन पटक निना सूनना वैठकमा अनुपेस्थित भएमा ।

(ज) एक भन्दा बढी बाल क्लवको सदस्यता लिएको पाइएमा वा प्रतिनिधित्व गरेमा ।

१२. समूहका पदाधिकारीको उमेरको हद: बाल क्लवका कार्यसमितिका पदाधिकारीको उमेर कमितमा आठ वर्ष पुगेको हुनु पर्नेछ र १६ वर्ष सम्मको रहनेछ ।

१३. आरक्षण:

यस बाल क्लवमा सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कमितमा ३३ प्रतिशत बालिका हुनुपर्नेछ तर समूहमा प्रयाप्त बालिका सदस्य नभएमा पनि समूह कायमै रहनेछ ।

१४. सदस्यता शुल्क तथा नविकरण:

(क) बाल क्लवको सदस्यता शुल्क वा नवीकरण शुल्क वा अन्य कुनै शुल्क बाल क्लवले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(ख) बाल समूहका सदस्यले आ आफ्ना समूहमा हरेक वर्ष सदस्यता नविकरण गर्नु पर्नेछ ।

१५. वैठक:

बाल समूहले कमितमा महिनाको एक पटक वैठक बस्नु पर्नेछ । वैठकको गणपूरक संख्या ५९% को उपस्थितिलाई मानिनेछ ।

१६. निर्णय:

बाल समूहको वैठकमा बहुमतको निर्णय मात्र हुने छ तर मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिने सक्ने छ । नोट: निर्णय प्रक्रियामा संरक्षक वा सल्लाहकारले भएको प्रयोग गर्न पाउने छैनना ।

१७. निर्वाचन: बाल क्लव वा समूहले प्रजातान्त्रिक पद्धति अनुरूप आफ्नो समूहको निर्वाचन पदावधि समाप्त हुनुभन्दा एक महिना पहिले सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।

१८. निर्वाचन अधिकृत: बाल क्लव वा समूहले आफ्ना संरक्षक एव सल्लाहकार मध्येवाट कमितमा तीन जना निर्वाचन अधिकृत तोक्नु पर्नेछ । सो मध्ये एक जना मुख्य निर्वाचन अधिकृत रहने छना मुख्य निर्वाचन अधिकृतले निर्वाचन प्रक्रिया वा कार्यविधि आफै निर्धारण गर्नेछ ।

१९. कोष:

(क) यस बाल क्लव वा समूहले आफ्नो नामबाट ऐउटा कोषको स्थापना गर्नेछ ।

(ख) बैंक वा वित्तीय संस्थामा खाता संचालन गर्न समूहले अध्यक्षकोषाध्यक्ष र संरक्षकको नामबाट सञ्चालन गर्नुपर्नेछ । कोषबाट रकम भिक्नु पर्दा समूहको निर्णय अनिवार्य रूपमा हुनु

१८३/२
१८३/२
१८३/२
१८३/२

पनेछ । बाल समूह क्लवको निर्णय अनुसार कोषको रकम सबै गर्न सकिने छ । तथा वैक खाता खोल्नका लागि लहान नगपालिकाको अनिवार्य सिफारिस लिनु पनेछ ।

(ग) कोषमा देहायका स्रोतबाट रकम जम्मा हुनेछ:

१. बालबालिकसंग सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त सहयोग ।

२. सहयोग, उपहार । ३. सदस्यता तथा नविकरण शुल्क ।

४. सांस्कृतिक ता निनिध रचनात्मक कार्यक्रमबाट उठेको रकम ।

५. समूहको प्रकाशनबाट प्राप्त हुने रकम ।

६. अन्य सामाजिक संघ संस्थाबाट प्राप्त रकम ।

२०. प्रतिवेदन: बाल समूहले आफ्नो वार्षिक साधारण सभाबाट पारित वार्षिक प्रतिवेदन बजु गाउँपालिकामा प्रत्येक वर्षको असार मसात्त भित्र पेश गर्नु पनेछ ।

२१. संशोधन:

यो निर्देशिका संशोधन गदा बाल समूहको साधारण सभाको दुई तिहाई सदस्यहरुको वहुमतले निर्देशिका संशोधन प्रस्ताव पारित भई धनौजी गाउँपालिकाबाट स्वीकृत भएमा यो निर्देशिका लागू हुनेछ ।

२२. बचाउ: प्रस्तुत निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरु प्रचलित नेपाल ऐन नियम वा विनियमसंग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरु स्वतः अमान्य हुनेछन् ।

२३. समूहको खारेजी वा विघटन: कुनै कारणबश समूह खारेजीमा परेमा वा विघटन हुन गएमा त्यस समूहको सम्पूर्ण चल अचल सम्पति बजु गाउँपालिकाको संरक्षणमा सर्नेछ ।

२४. विविध:

१. साधारण सभा: समूहको साधारण वर्षको एक पटक बस्नेछ । साधारण सभाको सबैता प्रत्येक सदस्यहरुलाई १ महिनां अगावै सचिवले दिनु पनेछ । साधारण सभामा समूहको वार्षिक कार्य प्रगति प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन तथा वार्षिक कार्ययोजना सम्बन्धी प्रस्तावहरु निर्णयार्थ समूहले पेश गर्नेछ । साधारणसभाको गणपूरक संख्या समूहका साधारण सदस्यहरुले ५१% को उपस्थितिलाई मानिनेछ ।

२. कार्यविधि बनाउने: निर्देशिकाको उद्देश्य प्राप्तीको लागि समूहले आफूलाई आवश्यक पर्ने विनियम बनाउन सक्नेछन् साथै आवश्यक समिति र उपसमितिहरुको पनि गठन गर्न सक्नेछन् । यो समितिको कार्यविधि बाल समूह क्लवले निर्धारण गर्नेछ ।

३. संशोधन: समूहको निर्देशिका संशोधन गर्न परेमा निर्देशिका संशोधन प्रस्ताव समूहको साधारण सभाको दुई तिहाई वहुमतको निर्णय भई गाउँपालिकाबाट स्वीकृत भएपछि मात्र लागू हुनेछ ।

४. अविश्वासको प्रस्ताव: समूहको निर्देशिका विपरित कार्य गरेको भनि समितिका कुनै पदाधिकारी माथि समितिका एक तिहाई सदस्यहरुले गरेको लिखित अविश्वासको प्रस्ताव

(363)

अनुसुची ११

सपथ ग्रहण

म (आफ्नो नाम) वालबालिकाको नाममा यो सपथ लिन्छ की म
पदमा रही निष्ठापुर्वक, मन वचन र कर्मले पदिय दायित्व,
ईमान्दारिता र जिम्मेवारीपूर्वक पुरा गर्नेछु। वालअधिकारको सदैव सम्मान गर्नेछु। म कुनैपनि
वालअधिकार हनन हुने काय गर्ने छैन। संस्थालाई आघात पर्ने कुनैपनि काय गर्ने छैन।

नाम :

पद :

दस्तखत

आज्ञाले

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

(363)
२१०८५४/११२/१५
२८२/११२
२०१७

११२/११२
११२/११२
११२/११२
११२/११२